

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHold

To syn - i samme båt / En hellig, verdensvid kirke / Den ene sannhet og de mange / Et diakonalt hjertesukk / Fra bokfronten / Innhold 2007 / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

Askeonsdag - Tore Skjæveland

1. søndag i faste - Geir Sørebø

2. søndag i faste - Dag Øivind Østereng

Vi får håpe og tro at juristene ikke vil gjøre seg til teologiske overdommere over Kirkemøtet.

To syn - i samme båt

Kirkemøtet har fattet sitt vedtak om tilsetning og vigsling av homofile i partnerskap. Etter manges mening skjedde det på et forhastet grunnlag. Ikke minst burde arbeidsrettslige forhold vært bedre utredet. Men nå er vedtaket

fattet, og så får vi se om det lar seg praktisere slik Kirkemøtet forutsetter. Utfallet er ikke opplagt.

Arbeidsmiljøloven utelukker i utgangspunktet en forskjellsbehandling av homofile og

heterofile. Men i et trossamfunn kan unntak finne sted dersom dette er begrunnet i "formålet for virksomheten". Det er ikke juridisk avklart hvorvidt kirkens tradisjonelle syn lar seg gjennomføre i praksis etter et vedtak der kirkens offisielle syn (dens "formål") i dette spørsmålet er at to motsatte oppfatninger likestilles.

Dersom en ansettelsessak havner i retten, og det vil nok skje, vil rettsapparatet da følge vedtaket opp slik Kirkemøtet har forutsatt? Ingen vet, og derfor burde jussen ha vært utredet bedre. Vi får håpe og tro at juristene, av respekt for kirkens rett til selv å styre i slike saker, ikke vil gjøre seg til teologiske overdommere over Kirkemøtet. Skulle imidlertid domstolene gå mot retten til å følge kirkens gamle syn ved ansettelse i vigslende stillinger, vil dette være et nederlag for Kirkerådet og Kirkemøtet med uoverskuelige konsekvenser. Hele sakskomplekset vil da fremstå som mer uløselig enn noensinne.

Men vedtaket er altså fattet, og vi får anta at det lar seg praktisere etter intensjonen. Med utgangspunkt i de faktiske forhold kunne kanskje det saklige innhold ikke bli særlig annerledes enn det faktisk ble: De to syn skal praktiseres på lik linje. Dermed vil bispedømmene legge seg på ulik praksis. Slik er det allerede. Det nye er at nå har denne tilstanden blitt kirkelig normalisert, for ikke å si normert.

Men også innen det enkelte bispedømme vil man kunne oppleve ulik praksis. Verken biskop eller bispedømmeråd kan nemlig hindre fellesrådene i å følge sin egen kurs i denne saken. Kirkemøtet anmoder rett nok ansettelsesorganene om å forholde seg til biskopens tjenestebrev, men en slik oppfordring er ikke mer enn nettopp en oppfordring. Den behøver man ikke følge. Biskopens tjenestebrev er ikke en juridisk forutsetning for ansettelse.

Biskopenes forhold til rådene og til de ansatte blir i denne situasjonen utfordret på ulike måter. Flere biskoper som står for kirkens tradisjonelle syn, kan komme i den situasjon som Oslo biskop opplever i dag. Det foretas ansettelse både i bispedømmeråd og fellelråd som biskopen av prinsipielle grunner er uenig

i. Biskopen må likevel forholde seg til og øve tilsyn med alle tilsatte. Dette kan vi i økende grad oppleve også i andre bispedømmer. Men også en motsatt variant er mulig: Der en biskop ønsker å åpne for homofilt samlevende i vigslende stillinger, kan vedkommende oppleve å bli nedstemt i bispedømmerådet og ikke få gjennomslag for sitt syn i ett eller flere fellesråd.

Oppsummerende synes det som striden om homofilt samlevende i vigslende stillinger (foreløpig) er bilagt på topplan i kirken - i Bispedømmet og Kirkemøtet. Men nærmere grunnplanen er det annerledes, både for den enkelte

Også tidligere i kirkens historie har det vært strid, ofte om spørsmål som i enda større grad berører troens sentrum.

biskop, for bispedømmerådene og for fellesrådene. Ikke minst når biskoper skal velges og rådene fylles med nye folk, vil konflikten blusse opp. Kandidatene vil bli målt på sin holdning nettopp til

homofilt samliv, kanskje i enda sterkere grad enn før. Kirkemøtet får det nok roligere, men kirken rundt om i landet går neppe mot fredeligere tider med det første.

Noen prester med et konservativt ståsted er så anfektet over tingenes tilstand at de nå vurderer å slutte i sine stillinger. Jeg håper de blir værende. Den norske kirke er fortsatt en Jesu Kristi kirke. Bekjennelsen er den samme. Ord og sakrament er fortsatt grunnlaget for preste-tjenesten. Også i 2008 kan vi alle forkynde evangeliet etter vår overbevisning i denne kirken, uansett hva biskoper eller råd måtte mene. Dersom en prest bryter opp fra denne kirken, forlater vedkommende også sin menighet. Er menigheten tjent med det?

Kirken er en stor båt som rommer mange motsetninger. Også tidligere i kirkens historie har det vært strid, ofte om spørsmål som i enda større grad berører troens sentrum. I den aktuelle sak får hver enkelt følge sin samvittighet hva kirketilhørigheten angår. De som velger å forlate moderskipet, har krav på respekt. Men vi som blir igjen om bord vil samses dem.

HALVOR NORDHAUG
hnordhau@mf.no

En hellig, verdensvid kirke

AV HANS KVALBEIN

I den apostoliske trosbekjennelsen bekjenner vi hver søndag at "jeg tror på Den hellige Ånd, en hellig, allmenn kirke..." Hvis det skal være litt ekstra høytidelig, bruker vi Nikenum: "Vi tror på den hellige Ånd, én hellig, allmenn, apostolisk kirke..."

Når våre liturgier nå skal revideres, vil jeg be om en annen og bedre oversettelse av dette leddet. *Allmenn* er ikke noen god gjengivelse av det greske *katholikæn* og det latinske *catholicam*.

Hva forbinder vi på norsk med en beskrivelse av kirken som "allmenn"? Antakelig har Øystein Magelssen rett når han i LK nr. 17, s.504-6 oppfatter ordet som et uttrykk for at kirken er for "oss *vanlige* mennesker". Han illustrerer det med et minneord av Kaj Munk over "En ganske *alminnelig* folkekirkepræst". Det er en spenning mellom det å være *hellig* og det å være allmenn eller alminnelig, hevder Magelssen. Å være hellig er å være noe spesielt og kan gjøre at kirken blir "så hellig og hinsidig at den blir irrelevant for folk flest". Den motsatte grøfta er at kirken blir "så allmenn ordinær at den mister sin åndelige kraft og vitalitet." Det er tydelig at ordet "allmenn" forbindes med det vanlige, alminnelige og ordinære, i motsetning til det spesielle, uvanlige og ekstraordinære. Dermed kan ordet bli ganske anvendelig i diskusjonen om folkekirken eller statskirken. For hvis kirken er allmenn, tilhører den ikke da allmennheten? Og bør den ikke da styres av de alminnelige organer for folkestyret?

Det skal ikke mye språklig innsikt til å forstå at den norske oversettelsen dermed fører oss

nokså langt bort fra bekjennelsens opprinnelige mening.

I forløperen for Apostolikum, i den romerske trosbekjennelsen som kalles Romanum, manglet dette leddet. Der ble bekjennelsen til Den hellige Ånd utdypet med tre kortfattede vendinger: den hellige kirke, syndenes forlatelse, kjødets oppstandelse (Skarsaune s.110, Kelly s.102-3). Den eldste og viktigste karakteristikken av kirken er altså at den er *hellig*. Dette har røtter i GT, hvor Israel som Guds folk minnes om sitt kall og sin bestemmelse: "Dere skal være hellige, for jeg, Herren deres Gud, er hellig" (3 Mos 19,1; 20,26). Dette kallet anvendes på kirken som det nye Guds folk i NT når Paulus skriver til sine menigheter som Guds "hellige" og når hellighetslovens kall adresseres til kirken: "Han som kalte dere, er hellig, så vær også dere hellige i all deres ferd. For det står skrevet: Dere skal være hellige, for jeg er hellig" (1 Pet 1,15-16). Fra midten av det annet århundre er det vanlig å omtale kirken som hellig. Justin (Dial 119) sier: "Vi er ikke bare et folk, men vi er et hellig folk, som vi allerede har vist: 'De skal kalles det hellige folk, de som Herren har forløst'" - skriftsitatet er fra Jes 62,12. Det er viktig å merke seg at kirkens hellighet i disse sammenhengene ikke er en faktisk beskrivelse av moralsk godhet eller religiøs perfektjonisme. Kirken er hellig fordi den er utvalgt av Gud og har fått et hellig kall, og fordi Gud er til stede i kirken ved sin Hellige Ånd (Kelly s.159).

I Apostolikum og Nikenum blir adjektivet *hellig* supplert med en ny bestemmelse. Det greske adjektivet *katholikos* er avledet av pre-

posisjonen *kata*, som om sted betyr "på, henimot eller henover", og adjektivet *holos* som betyr "hel" eller "helt". *Katholikos* kan altså ordrett oversettes "over det hele" eller "utbredt overalt". Det betegner det "universelle" i motsetning til det lokale eller det nasjonale, og ikke det "allmenne" i motsetning til det spesielle og uvanlige. Som beskrivelse av kirken møter vi *katholikos* allerede hos Ignatius (ca. 110 e.Kr.), hvor det uttrykker at den *universelle* kirken styres av Kristus slik de lokale kirkene styres av biskopene (Smyrn 8,2). Som *katholikos* er kirken noe mer enn enkeltmenigheter. Ordet må vel opprinnelig ha uttrykt mer av en visjon enn realitet, selv om kristendommen spredte seg forbausende raskt i de første århundrene. De små, forfulgte minoritetskirkene var ikke overalt, men de opplevde seg som del av et verdensvidt fellesskap.

Etter hvert får imidlertid ordet en ny klangfarge: det betegner storkirken eller den rett-troende kirken i motsetning til de sekteriske, vranglærende kirkefellesskapene. Den eldste bruken av ordet i denne betydningen finner vi i Muratoris kanon, som lister opp de bøkene som var godkjent eller ikke godkjent i den "katolske" kirken. Men det er tydelig at denne avgrensede betydningen av ordet i forhold til de dissenterende grupper aldri overskygget den grunnleggende og primære betydningen av ordet. Kyrril av Jerusalem (d. 386) sier i sine katekeser at "kirken kalles *katholikos* fordi den er spredt over hele jorden fra den ene enden til den andre". I den latinske verden må det greske lånordet forklares, og som oftest forklares det med "universell" eller "utbredt". Faustus av Riez, britisk født abbed i Provence på midten av 400-tallet, spør retorisk: "Hva er den katolske kirken annet enn det folket som er innviet til Gud og som er spredt ut over verden?" Og Ildefonsos av Toledo, i Spania på midten av 600-tallet, forklarer at "katolsk" betyr "universell" og fortsetter med å si at slik kan en skjelne den sanne kirke fra heretikernes småforsamlinger, som bare har lokal utbredelse (belegg og flere eksempler hos Kelly s.384-6).

Storkirkens bruk av ordet *katholikos* til å avgrense seg fra dissenterer er tydelig sekundær i forhold til den opprinnelige betydningen "verdensvid". Den avgrensede betydningen

"rett-troende" bør derfor ikke spilles ut mot den primære. "Det var i kirkefedrenes bevissthet en klar sammenheng mellom de to betydningene: Den rett-troende kirke var den eldste kirke, som var der fra begynnelsen, og som har bredt seg ut til verdens ender, slik allerede apostolens forkynnelse gjorde, mens vranglærerne kommer senere og bare etablerer seg med lokale konventikler" (Skarsaune s. 130).

Det greske ordet ble ikke oversatt til latin, men overtatt som "fagterm" og som uttrykk for kirkens katolisitet i betydningen universell og verdensvid. "Credo in Spiritum Sanctum, ecclesiam sanctam *catholicam*..." Som latinsk lånord ble dette videreført på engelsk, hvor både katolikker og anglikanere og lutheranere fortsatt bekjenner troen med samme ordlyd: "I believe in the Holy Spirit, the holy *catholic* Church..." På fransk ble imidlertid termen oversatt: "a la sainte Eglise *universelle*". Og på tysk hadde man allerede før reformasjonen en svært fri oversettelse som ble videreført av reformatorene. De gjenga *catholicam* med *christlich*: slik at den tyske protestantiske tradisjonen stadig bekjenner seg til "die heilige christliche Kirche." Da er vi svært langt borte fra de nordiske oversettelsene med "allmindelig" eller "allmenn". I den hollandske oversettelsen ser det ut til at den nordiske og tyske tradisjonen er kombinert: "Ik geloof een heilige, *algemene, christelijke* kerk". (Se gjengivelsene av Apostolikum i oversettelsen av Den norske kirkes høymesseliturgi, *The Order for Worship*).

Vi trenger en ny norsk oversettelse av dette ordet i trosbekjennelsene. Og da er det ikke aktuelt å knytte seg til den engelske tradisjonen, som har beholdt *catholic* eller "katolsk" som fagterm også i de protestantiske kirkene. På norsk er den "katolske" kirke et etablert og beskyttet navn på en konfesjonell kirke, den romersk-katolske. Og da vil ordet fungere i strid med sin grunnbetydning og utelukke en stor del av den universelle kristne kirke, dersom ortodokse og protestanter skal få lov til å regne seg som en del av denne. På norsk i dag vil det være like galt å bekjenne seg til "den hellige katolske kirke" som om vi skulle bekjenne oss til "den hellige lutherske kirke" eller trekke andre konfesjonelle betegnelser inn i trosbekjennelsen. Vi tilhører en konfesjon. Og

vi tilhører en lokal kirke med tilknytning til et nasjonalt kirkefellesskap. Det er den faktiske kirkesituasjonen. Men bekjennelsen skal løfte blikket vårt ut over dette. Vi tror og bekjenner vår tilhørighet til den universelle kirke.

Hvis dette skal få et godt uttrykk i trosbekjennelsene, må vi finne et godt norsk ord. "Universell" kan ligge nær, men har et preg av å være et litt for abstraherende fremmedord, som for noen kanskje forbindes med "universet" og ikke med menneskenes verden. "Global" er blitt et moteord i de siste årene, men kan nettopp av den grunn gi distraherende assosiasjoner til markedstenkning og klimatrussel. Jeg mener at det best dekkende norske ordet er "verdensvid". Det er et ord som enkelt og liketil vil utvide kirkehorisonten fra det lokale, nasjonale og det konfesjonelle. Ordet vil svare godt til den opprinnelige betydningen av dette leddet i trosbekjennelsene. Mange vil forbinde det med misjon, og det trenger ikke være noe galt i det!

Det momentet ved *katholikos* som ikke ivaretas ved oversettelsen "verdensvid", er den

avgrensende funksjonen i forhold til vranglære. Men det ivaretas jo heller ikke ved vårt nåværende uttrykk "allmenn"! Dette tapet kompenseres imidlertid rikelig ved at både Apostolikum og Nikenum i seg selv er trinitariske bekjennelser som gir klare avgrensninger mot gnostisisme og arianisme og moderne varianter av slik vranglære.

Jeg tror på Den hellige Ånd, en hellig *verdensvid* kirke. Er ikke det flott! Den troen kan hjelpe oss i møte med mange slags problemer i våre lokale og nasjonale kirker. Og en slik bekjennelse forplikter oss til å tenke stort om kirken som Guds folk på jorden.

Litteratur:

- J.N.D. Kelly: Early Christian Creeds. Third edition, New York: Longman 1972
 Oskar Skarsaune: Troens ord: De tre oldkirkelige bekjennelsene. Oslo: Luther forlag 1997
 The Order for Worship. English-Deutsch-Espanol-Francais-Nederlands. Oslo: Verbum 1989

IMI-kirken 7.-9 februar 2008

Drikk dypt av Ånden

OASEs preste- og lederkonferanse 2008

Peter Halldorf, Revd Canon Susan Hope, Revd Mark Aldridge, Tonje Haugeto Stang, Professor Tormod Engelsen, Domprost Øystein Bjørdal, Irene Cave.

Påmelding, program og informasjon www.oase.no eller 22 42 00 85.

Den ene sannhet og de mange

AV BOE JOHANNES HERMANSEN, SEMINARKOORDINATOR

”Den ene sannhet og de mange - kirkens vesen og oppdrag” er temaet på det åpne dagsseminaret på Fjellhaug skoler onsdag 13. februar. Det er Normisjon, Norsk Luthersk Misjonssamband, Den Norske Israelsmisjon, Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn, Den Evangelisk Lutherske Frikirke og For Bibel og bekjennelse som inviterer til dette årvisse arrangementet.

Denne gangen blir det fokusert på det helt grunnleggende, nemlig sannhetsspørsmålet. I vår pluralistiske tid - i både kirke og samfunn - er svarene mange. Er det mulig å gi ett svar på hva som er sannhet? Sammen ønsker vi å finne ut hva Skriften sier, hvordan kirken har forstått

dette, og ikke minst spørre hvilke konsekvenser og følger dette får videre.

Foredragsholdere er lektor Leif Andersen med temaet: ”Å hente Gud tilbake”, førsteamanuensis Knut Alfsvåg: ”Sannheten og sannhetene - i Skriften og i kirkens historie”, ass. gen. sekr. Thor Henrik With: ”Skriftens sannhet og kirkens liv” og daglig leder og misjonssekretær Rolf Ekenes: ”Frimodighet på sannhetens grunn” . Ellers vil biskop Odd Bondevik og enhetsleder Olaug Torset bidra sammen med foredragsholderne i en panel samtale med følgende spørsmålsstilling: Hvilke konsekvenser får sannheten? Nærmere program finnes på hjemmesiden: www.fbb.nu

Et diakonalt hjertesukk

AV KJELL ARNE NORUM, SOGNEPREST I KVITSEID

Det er snart tid for å levere inn den årlige statistikken fra menighetene. De siste par årene er det et spørsmål jeg har savnet i skjemaet. Hvorfor spørres vi ikke lenger om antall husbesøk, sykebesøk og avtalte sjelesorgsamtaler ved de ansatte i menigheten? Kanskje forskerne ikke har bruk for disse tall-

ene. Men at de er tatt ut av skjemaet, svekker bevisstheten om at dette er viktige saker. Altfor ofte blir sykebesøk og hjemmebesøk taperne i forhold til andre gjøremål. Nå som vi har fått en ny diakoniplan, bør vi også løfte fram husbesøkene diakoni ved å få dem tilbake i statistikken. Det må kunne ordnes til neste år.

FRA BOKFRONTEN

Hviskninger fra katakombene

Skisser til en kristen motkultur

Magnus Malm, Luther forlag 2007, 240 s.

(Omsett av Knut Grønvik)

Det er ikkje lett å melda ein profet. Endå mindre ein kåserande profet.

Profet som peikar mot katakombane

Det er særleg resepsjonen av Malm, meir enn hans eige patos (sjølv om skjegg og hatt hjelper godt på veg), som bidreg til hans profetiske stilling i mange kyrkjelege samanhengar i Noreg og Norden. Men denne resepsjonen av Malm som profet kan jo også hengja saman med at budskapet hans rører ved avgjerande spørsmål når ein som kyrkje og einskildkristne leitar etter identitet i ei omskiftande tid. Denne lesaren har lest fleire av Malms tidlegare bøker slik.

Malms *Hviskninger fra katakombene* er sett saman av ni frittstående tekster, i grenselandet mellom kåseri, popularisert faglitteratur og oppbyggingslitteratur. Sjølv om tekstane kan lesast kvar for seg, så målber dei også ein felles budskap: Malm kjempar (framleis) for ei kyrkje som vil halda ting saman: Tru og etterfølgning. Skaping og ny-

skaping. Andelege erfaringar og politisk radikalt engasjement. Nøklane til å halda alt dette saman finn Malm ikkje utanfor kyrkja sjølv, men i den kyrkjelege tradisjonen - helst i den riktig gamle og autentiske kyrkjelege tradisjonen før kyrkja vart ein del av maktapparatet. Eg trur Malms fokus på radikalt å grava fram

kva som skal vera kjernen, eller rota (radix), i kyrkja sin identitet når ho går i dialog med fenomenet i notida, er hovudgrunnen til Magnus Malm si gjennomslagskraft.

Som seg hør og bør for profetar har Malm sine retoriske fiendar: Luthersk teologi og toregimentslære som fører til ei passiv haldning til uretten i verda (særleg fordi ein legg alt etisk engasjement under første trusartikkel, s.101f), velferdsteologi á la Jonas Gardell som gjer all teologi til antropologi, den sosialdemokratiske servicekyrkja som gjer alle truande til konsumentar, og ikkje minst George Bush. For denne lesaren var kritikken av George Bush ikkje den mest leseverdige delen av boka. Her

tilfører Malm lite nytt, og det vert tidvis også vel "Michael Moore-aktig" i forma.

Særs leseverdige er derimot dei delane der Malm trer fram som andeleg vegleiar og bibelutleggjar med mynde. Når han legg ut livsnær inkarnasjonsteologi som sameinar det menneskelege og det guddommelege. Når han skriv om at å verta kristen er å verta menneske. (jf. t.d. "Gud er bra for mennesker", s.222) Når han skildrar kyrkja og dei truande sitt liv i Guds verd, utan at 70-talets aktivisme får eiga heile det retoriske skjemaet.

Malm er eskatologisk, nesten apokalyptisk i stilen, men samtidig er han veldig tett på tida vi lever i. Dette kombinerer han med ein dynamisk og lettseleg skrivestil. Malm sin største styrke som retorikar og formidlar er etter mitt syn knytt til to retoriske grep:

- Malm er nesten amerikansk i formidlingsstilen. Med si evne til å forenkla og seia "basically", det dette handlar om er....Det vert også nokre stader svakheita ved boka, spesielt når han omgås historiske kjelder. Malm skriv ikkje faglitteratur, men refererer til det. Nokre stader kunne ein difor ønskje seg eit litt strammare presisjonsnivå, men då ville kanskje noko av den profetiske krafta forsvinna.

- Malm gjer seg ikkje utelukkande til profet for ei retning. Først og fremst vernar han om sitt sjølvstende gjennom retoriske høgre-venstre finter, eller kanskje aller helst venstre-høgre finter: I det ein forventar ei vidare ned-sabling av alt borgarleg og politisk korrekt i dei nordiske statskyrkjene, så kjem i staden ein ramsalt kritikk av Jesus-rørsla sine feiltrinn. Med dette prøver Malm å skapa retorisk frirom til seg sjølv som den frie pilegrimsprofeten som teiknar (draume-)biletet av ei kyrkje som går på tvers av dei vanlege skiljelinjene.

Hviskninger fra katakombene representerer ikkje noko dramatisk nytt i høve til Malms tidlegare forfatterskap. Det er først og fremst Malms tydelege fokus på kyrkja som motkultur som er hovudlinja i denne boka. Boka sameinar fellestrekk frå både *Fotspor i glasstrappen*, *I lammets tegn* og *Veivisere*, og Malm lukkast gjennom dei ni tekstane i stor grad med å fortetta sin bodskap. Det er spennande med ei bok som består av ulike kåseri og artiklar, men samstundes skapar dette tidvis litt strekk i boka

både sjangermessig og kvalitetsmessig. Samanlikna med tidlegare Malm-bøker er det grafiske grepet denne gongen endå meir apokalyptisk i forma med ei framside som lokkar med eit tannlege-gult skinn over ein rad med tomme stolar. Boka skjemast ikkje av skrivefeil, men nokre følgjefeil i kapiteloverskriftene kan sikkert lukast bort til ei evt. neste utgåve.

Post Malm: Frå katakombane til marknadsplassen?

Magnus Malm ønskjer å vidareformidla kviskringa frå katakombane. Det er vel og bra, men ein treng ikkje gå til oldkyrkja for å skjønna at det ikkje er det å skapa ein teologi for livet i katakombane som er det mest krevjande for kyrkja. Den store utfordringa for kyrkja og teologien (i Europa) er korleis ein skal tenkja og handla som kyrkje på (den religiøse) marknadsplassen. Dette er den smertelege erfaringa til mange kyrkjer i det tidlegare Aust-Europa dei siste 10-15 åra. Katakombeteologien ein hadde utvikla gjennom år med undertrykking og forfølging viste seg vanskeleg å konvertera til ei teologi for den "frie" marknadsplassen, der alle er både ven og fiende.

Den britiske sosiologen Grace Davie seier at den store utfordringa for kyrkja i Europa jamført med kyrkja i USA er kor vidt ho er i stand til eller ønskjer å gjera seg nytte av den framveksande religiøse marknaden (Davie 2002). Mitt poeng i møte med Malms tekstar er: Det er ikkje mogeleg å velja bort marknaden. Det er mogeleg å prøva å lytta til kviskringa frå katakombane, ja, men kyrkja kan ikkje gøyma seg i eit idealbilete av ei (marginalisert) minoritetsfortid. Eg er redd for ei kyrkje som i sin iver etter å vera *motkultur* lyttar så intenst etter kviskringa frå katakombane att ho vert verande i katakombane, fordi livet der er enklare og meir forlokkande for ein truga kyrkjeleg identitet. Det er ikkje Malms poeng. Eg er samd med Malm i at ei fornying av kyrkja handlar om å leita i kyrkja si eiga historia, men det spørst om ikkje Malms prosjekt må utfordrast med å utforska den delen av kyrkjehistoria som fortel om kyrkja sitt liv på marknadsplassen og ikkje berre i katakombane.

Alle profeter lever av å tola einsemda, for å

kunne tola kostnadane av dei ein er sett til å forkynna sin budskap til. Difor er det heller ikkje lett for ein profet å finna si rolle i høve til fellesskapet. Men Magnus Malm ønskjer å vera ein profet som teiknar opp felles løysingar for kyrkja. Difor kjem han i siste del av boka si ut av skapet og vedgår seg sine kristelege fellesskapspreferansar - den amerikanske rørsla Sojourners og den norske rørsla Korsvei. Denne lesaren tykkjer at Korsvei sin første vegvisar "Søke Jesus Kristus", som også Malm utforskar med forventning og iver, representerer noko av det aller visaste og mest tenlege av nyare norsk kristeleg visjonsretorikk, men Malm si helteteikning av rørsler gjer at eg sit att med ei undring: Er kyrkja først

og fremst ei alternativ rørsle? Er det først som flytande struktur at kyrkja vinn sitt vesen? Er kyrkja mest "sann" i alternative fellesskap som søker oppbrot?

Men dette perspektivet ligg vel helst utanfor blikkfeltet til profeten. I alle fall i denne omgang. Vi andre som er *dømt til å velja* fellesskap også etter at festivalliv i telt eller katakombe er over kjem ikkje utanom at slike val er både konkrete og kvardagslege. Slik sett vert spørsmåla til Malm sitt prosjekt nokre av dei same som til ulike prosjekt som syslar med frigjeringssteologi på norsk: Korleis skal motkultur eller frigjerer vinna skapnad lokalt? Kva skal vi velja, og kva skal vi velja bort?

Bård Eirik Hallesby Norheim

Nyhet fra Luther Forlag

Jan Ranterud

HVA I ALL VERDEN?

Mange spørsmål til de bibelske skapelsesberetningene, noen mulige og umulige svar, og enda flere spørsmål

En tankevekkende og lærerik gjennomgang av bibelens skapelsesfortellinger, der humoren aldri er langt unna! Forfatteren stiller blant annet følgende spørsmål:

- Hvorfor ble dette skrevet?
- Er det sant?
- Går det an å tro at verden ble til i løpet av en uke for ca. seks tusen år siden?
- Hvorfor kommer lyset og døgnet før solen?
- Hvordan kunne det være gress og planter før solen skinte?
- Hvorfor er skapelsen beskrevet så forskjellig i første og andre kapittel?
- Hvor lenge var Adam og Eva i Edens hage?
- Hvem var egentlig slangen?
- Hvorfor døde ikke Adam og Eva den dagen Gud hadde sagt de skulle dø?

Kr 148,-

FRA BOKFRONTEN

Spennende innføring i NT's politiske bakgrunn

Fartein Valen-Sendstad,

Palestina på Jesu tid. Spennende, skremmende og fascinerende.

259 s. Høyskoleforlaget 2006. 398 kr.

Fartein Valen-Sendstad har med *Palestina på Jesu tid* gitt oss en glitrende innføring i Israels politiske historie før og under nytestamentlig tid. Han tar oss tett innpå judeisk politikk fra makkabeeroppørret (167 f.Kr.) til Herodes' sønners tid, og drar linjene frem til Jerusalems fall i år 70.

Halvparten av bokens 250 sider er viet Herodes den store. Dette er bokens styrke og svakhet. Herodes' familiehistorie overgår de fleste krim- og spenningsbøker i intriger, makt-skifter, brutale drap og dynamiske politiske prosesser. Dette er fascinerende lesning -

Judea blir forvandlet i løpet av Herodes' regjeringstid. En fattig romersk provins utvikles til en ekspansiv økonomisk suksess. Infrastrukturen bygges ut med veier og havner. En rekke nye byer bygges, Cæcareia og Jerusalem etableres i prakt og velde. Handelen vokser, jordbruket rasjonaliseres og effektiviseres. Men det har sin pris, mange småbønder mister sin jord og havner i et eiendomsløst proletariat.

Førti sider vies til Galilea på Jesu tid. Dette er en glimrende innføring i Jesu samtid. For

under Herodes Antipas (4 f.Kr. - 39 e.Kr) setter urbanisering og kommersialisering sitt preg også på Galilea, sentrert rundt to nybygde byer, Sepporis (få kilometer fra Nasaret) og Tiberias. Vi blir kjent med livet i hovedstaden og kommer nært innpå to landsbyer som er viktige i NT, Nasaret og Kapernaum - viktig stoff for å forstå evangeliene. Boken rundes av med en innføring i jakten på den historiske Jesus, der forfatteren konkluderer med å plassere Mesteren sentralt i sin jødiske samtidskultur.

Valen-Sendstad skriver lett. Boken er en fryd å lese, med delikat utstyr og mange gode illustrasjoner. Den bør bli obligatorisk lesning for dem som vil forkynde evangelietekster med feste i tekstens egen tid, og gir Jesu og Jakobs ord om fattig og rik dramatisk aktualitet.

Forfatteren gir oss 120 sider Herodes og bare tyve sider om religion, fromhet og religiøse grupper. Jeg kunne ha ønsket litt andre proporsjoner. Ble skribenten Valen-Sendstad så fascinert av Herodes-historien at det ble lite plass igjen til andre viktige temaer i samtidens Judea? Jødisk tro, håp og litteratur får liten

plass i boken. Derfor kan den med fordel suppleres med annet stoff som Skarsaunes *In the Shadow of the Temple* og min egen om jødiske bøtter før Jesus (begge mangler i en ellers fyldig bibliografi).

Også en flott bok kan trenge enkelte kritiske kommentarer (denne boken fortjener flere opplag, så kanskje forfatteren kan rette opp noen detaljer i neste runde). Tittelen "Palestina på Jesu tid" er anakronistisk og problematisk, selv om Bibelselskapets kart bak i bibelutgavene fortsatt heter det samme. Provsinen fikk ikke navnet Palestina før i 135 e.Kr., selv om enkelte romerske skribenter bruker det mot slutten av nytestamentlig tid. Også i lys av dagens politiske språkbruk må vi gå over til å bruke det historisk mer sakssvarende Judea-riket eller Israels land.

Beskrivelsen av fariseere og seloter er god. Men i dag er det ikke lenger holdbart å hevde at fariseerne talte om en muntlig lov som gikk tilbake til Sinai (s 163) - denne tanken dukker først opp hos rabbinerne i det 4. århundre. Og med mange andre taler Valen-Sendstad for enkelt om saddukeernes avvisning av den muntlige overlevering. Også saddukeere og esseere hadde med seg sin egen tolknings-tradisjon (muntlig og/eller skriftlig overlevert) i møte med bibeltekstene og de teologiske diskusjoner. Forfatteren er ikke alene om å tolke App 23:8 dit hen at saddukeerne hverken trodde på engler eller ånder. Men denne teksten bør heller oversettes "saddukeerne hevder at det ikke er noen oppstandelse, heller ikke (i form av etterliv) som engler eller ånder."

Valen-Sendstad påstår at den vanlige jøde var en fattig analfabet (s 164). Men ut fra rabinske kilder ser det ut til at alle gutter lærte å lese Mosebøkene fra tidlige barneår. Slik at jødiske menn var lesekyndige, men ikke nødvendigvis skrivekyndige.

Litt supplement kan trenges til forfatterens behandling av synagogen (s 205-7): Arkeologene har hverken i Nasaret eller Kapernaum funnet noen synagoge (og fotnoten som tar et forbehold om synagogerester i Kapernaum bør strykes). Kun én synagoge fra 1. århundres Galilea er kommet for dagen, beretter han; i Gamla (men selot-byen Gamla er feil plassert i Antipas' Galilea, den hørte til Filips Golan). Og bare fire synagoger er funnet fra denne tiden i

hele Judea-provsinen: Gamla, Herodes' festninger Masada og Herodium, samt Jerusalem. Derfor konkluderer forfatteren med at synagogeinstitusjonen var uformell frem til tempelet falt i år 70, og først deretter ble det vanlig med egne synagogebygg.

- Denne anmelder velger å gi mer historisk vekt til nytestamentlige kilder som tyder på at det var synagogebygninger flere steder i Galilea, også i Kapernaum og Nasaret (Mk 1,21ff; 6,1ff; Luk 4:3ff; 4,33ff). I begge landsbyene er det fortsatt områder som ikke er gravd ut, der synagogerester fra Jesu tid kan skjule seg. Videre var det neppe behov for tolking fra hebraisk til arameisk i synagogene på Jesu tid når guttene hadde lært å lese Mosebøkene fra tidlige barneår. Først etter år 70 begynner bibeloversettelsene til arameisk, targumene, å ta form.

Valen-Sendstads synagogeliste kan oppdateres. Ingen tidlig synagoge er funnet i Jerusalem. Men allerede fra tidlig i 1. årh. f.Kr. har man funnet én i makkabeernes hjemsted Modiin, og kanskje en annen i makkabeernes slottsområde i Jeriko. Og nord for Modiin har vi en fra Jesu tid i Horvat bad-Isa.

Litt småplukk: Under rundturen i Kapernaum er jeg nok mer optimistisk enn Valen-Sendstad i å anta at de tidlige kirkeruinene virkelig er bygget over Peters (svigermors) hus. Den store jødiske immigrasjon og bosetting i Galilea i 1. årh. f.Kr. bør nok forklares vel så mye ved innvandring fra Babylon og Persia, som med jødiske innflyttere fra Judea (s 192). "Israels-sletta" (s 39, 101) bør fortsatt hete Jisreel-sletta, navnene Israel og Jisreel har ikke samme rot. Kvirinius' folketelling er plassert både i 6 f.Kr. og 6 e.Kr. (160, 169). En samaritansk profet er både plassert i 35 f.Kr. og (korrekt) i 36 e.Kr. (159, 168). Landsbyen Sikhmin er blitt til Shikin (197, en landsby som forøvrig snart ble et jødekristent sentrum).

Men slike små innvendinger endrer ikke på hovedinntrykket: Valen-Sendstad har gitt norske prester, forkynnere og bibellesere en lettlest og viktig ressursbok.

Torleif Elgvin

SØNDAGSTEKSTEN

Tore Skjæveland, Geir Sørebo og Dag Øivind Østereng

Oskeonsdag

6. februar 2008

Preiketekst: Matteus 6,16-18

Jesaja 58,5-9a og 1.Joh 3,4-8[9-10]

Fastetid

Fastetida er førebuingstida før påske og startar med oskeonsdag. På 300-talet hadde ein i austkyrkja faste i 40 dagar ut frå det at Jesus var 40 dagar i ørkenen og fasta for å førebu seg på si gjerning. I vest er det døme på at ein tenkte seg at fastetida var ei årstiende fordi det var ein tiandedel av årets dagar. Omkring år 450 vart det vanleg med 40-dagars faste i vest.

Det var 40 dagar rekna frå påskedag, men sundagane var ikkje fastedagar, så då kom ein til onsdag 7 veker før påske.

I Danmark/Noreg kom det i 1639 kongeleg påbod om at det skulle preikast over delar av lidings saga kvar onsdag i fastetida, og det er bakgrunnen til våre fastegudstenester.

Forutan Jesus liding er Jesu kamp og siger og den kristne sin kamp hovudmotiv i fastetida.

Faste var og ei botstid. Oskeonsdag vart vanleg frå omlag år 450. Namnet på dagen peikar mot bot og minner oss om den bibelske skikk å kle seg i "sekk og oske" som uttrykk for bot. Ein gamal kyrkjeleg skikk var å teikna ein kross med oske i panna som eit uttrykk for at ein no gjekk inn i ei botstid. Dei som gjorde bot vart fyrst reinsa for oska ved slutten av fastetida då dei vart tatt opp i tatt opp i kyrkjelydsfelleskapet og nattverd fellesskapet igjen.

Faste og løn

Faste - er med når Jesus i Bergpreika underviser læresveinane om fromme gjerningar.

Matt 6,1 fungerer som ei overskrift og gjev temaet: "Ta dykk i vare så de ikkje gjer dei fromme gjerningane dykkar for auga på folk, for at dei skal leggja merke til det. Då får de inga løn hos Far dykkar i himmelen." Jesus viser kva dette inneber for almisser, bøn og faste. Dette er almennreligiøse fromme gjerningar som finst i mange religionar. Dersom ein legg til framseiing av truvedkjenninga og pilegrimsreise til Mekka har ein dei fem søylene i Islam.

Jesus set opp tre kontrastar for læresveinane, i v2-4 om almisse, i v5-6 om bøn og i v 16-18 om faste, og dei fylgjer same mønster: Ikkje gjer som hyklarane, som gjer det offentleg for å få ros og anerkjenning, men gjer det i løynd. Kvar av desse tre vert avslutta med: "Og Far din, som ser i det løynde, han skal løna deg." Når det gjeld bøna har Jesus ei særleg undervisning og lærer læresveinane Fadervår som mønsterbøn. Det tyder på at bøna er den viktigaste av desse tre. Er det slik at bøna er vegen inn til det rette livet med Gud?

"Når de fastar" står det. Gjev Jesus ei forskrift om faste? Dette er talt inn i ein kultur der faste, almisser og bøn er vanlege uttrykk for religiøst liv og det vert føresette at det skjer og fokus er på korleis ein då gjer det. I NT er det lite instruksjon om faste. Det er nemnt som noko kristne av og til gjorde. Jesus fasta i øydemarka ved inngangen til si offentlege verksemd (4,2), men det står ikkje at dette var noko han gjorde regelmessig. Det vert heller understreka at mangelen på faste påkalla merksemd frå andre (9,14). Jesus svarar at dei skal fasta i framtida; "det skal koma ei tid då brudgomen blir teken frå dei, og då skal dei fasta" (9,15).

Dersom dei fyrste kristne følgde Jesu lære

om faste og fasta slik at ingen andre utan Gud såg det, kan det forklara at ein veit så lite om dei fyrste kristne sin fastepraksis. I apostelgjerningane vert faste nemnt berre to gonger (Apg 13,2-3 og 14,23) i samband med viktige avgjerder. Fyrst i "Didache" på 100-talet finn ein forskrifter om regelmessig faste to gonger i veka, - som farisearen i tempelet i Luk 18,12.

Heller ikkje i GT finn ein forskrifter for regelmessig faste, men at ein fasta, ser ein av profetane sin kritikk av fastepraksisen, til dømes i Jes 58. Men der Matteusteksten peikar på det indre liv med Gud, peikar Jesajateksten på dei samfunnsmessige konsekvensar av dette livet: *"at du løyser dei som med urett er bundne" og "at du deler ditt brød med dei som svelt"*.

Løn - Kva løn er det snakk om? Det dreier seg ikkje om frelse og fortaping. Leseteksten frå Jesaja 58 antydar ei løn for den rette faste. I v9 står det: *"Då skal Herren svare når du kallar på han, når du ropar om hjelp, skal han seia: «Her er eg!»"*

Også Jesus ord om at læresveinane skal fasta når Jesus ikkje er blant dei, tyder på at løna er fellesskap med han. Det er bruka ei futurumsform og det peikar mot løn i himmelen som i 5,12. Kanskje det er det dette som ligg i belønninga til tenarane som hadde auka talentane: *"Kom inn og gled deg i lag med herren din!"* i 25, 21.

Sleppa noko godt for å gripa noko betre

Problemet denne dagen er vel for dei fleste: Korleis skal ein prest som ikkje fastar, forkynna om faste til kyrkjegjengarar som ikkje har tenkt å fasta? Denne avstanden til fasta er eit godt utgangspunkt for å nærma til seg teksten. Kvifor fastar dei fleste kristne ikkje? Er det fordi det er for vanskeleg, er det fordi det inneber forsaking, er det fordi det er for kroppsleg, eller fordi me ikkje ser verdien av det?

Så kan ein nærma seg teksten ved å sjå på konteksten. Ei fastegudsteneste der det stort sett er dei trufaste som møter opp, er eit godt høve til ei undervisande preike. Matteus 6 viser oss at faste står saman med almisser og bøn, men bøn får mest plass. Jesaja 58 held saman faste, innsats mot urett og svolt og bønensvar. I staden for å isolera versa om faste, kan preika halda desse tre saman.

For Jesus er faste ein positiv ting. Han påbyr oss ikkje å fasta, men seier like fullt at når me gjer det, skal Far vår løna oss. Og løftet om løn er vel god nok grunn til å sjå ekstra på kva faste kan vera for oss. Eller det kan få oss til å stoppa opp og spørja; treng eg, og vil eg, ta eit nytt grep i mitt liv med Gud? Kva er det så som held meg fast i gamle grep? Og dersom me ikkje vel faste, kan me likevel nærma oss fasta si løn? Det handlar om å gje Gud plass eller om å opna andre dører enn vanleg så Gud kan koma til oss.

Tør predikanten foreslå eit nytt grep, alternative måtar å fasta på, eller seia noko om forsaking? Ein kan risikera å måtte gjera det sjølv! Då ungane var små, starta me i vår familie med fjernsynsfri faste. Det var ikkje noko problem for ungane når me fylte tida med å gjera noko saman. Og det gav oss vaksne mange ekstra timar og var ei god øving i forsaking.

Forslag til preikedisposisjon:

Faste er å gje slepp på noko godt for å gripa noko betre

- Jesus lærer oss å ta eit nytt grep i livet med Gud
- Kva er det me griper om i dag?
- Korleis gje slepp på det?
- Kva skal eg så gripa?
- Jesus lovar oss: Far din som ser i det løynde skal løna deg.

Salmar

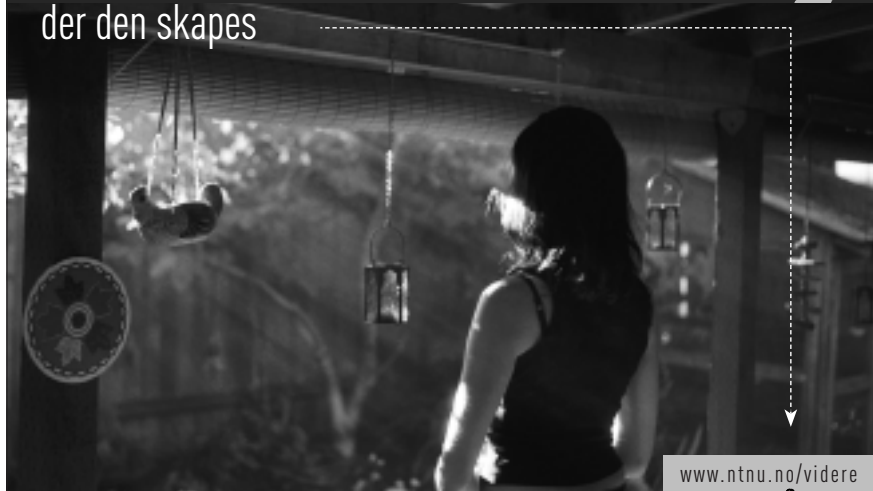
Det er ein god ide å ha ein gjennomgangssalme i fastetida som kan introduserast denne kvelden. Aktuelle salmar er: Pasjonsmotivet: Se vi går opp til Jerusalem NoS 128, Kamp og siger-motivet: Vår Gud han er så fast ei borg NoS 296. Konsentrasjonsmotivet: Kjære Gud når eg bed, lat min tanke kvila i fred NoS 718, Du Far og Herre NoS 415, Forsakingsmotivet: Far verden farvel NoS 406, Vi rekker våre hender frem som tomme skåler NoS 710

TORE SKJÆVELAND

Søndagstekstene fortsetter på side 19.

Hent ny kunnskap
der den skapes

www.ntnu.no/videre

Sorg, krise og katastrofe i familie og samfunn

Kurset retter seg mot personer som arbeider med sorg eller møter mennesker med sterke opplevelser knyttet til dødsfall og ulykker.

Trondheim 13. - 14. februar, 12. - 13. mars
og 16. - 18. april 2008.

10 studiepoeng

Søknadsfrist 20. januar 2008.

Se www.ntnu.no/videre

Telefon 73 59 52 19 / 73 59 66 43

E-post videre@adm.ntnu.no

CICERO av

 NTNU
Det skapende universitet

NTNU VIDERE

Etter- og videreutdanning ved Norges teknisk-
naturvitenskapelige universitet

LUTHERSK KIRKETIDENDE

- 2006 -

Redigert av:

Praktikumsrektor Halvor Nordhaug
 Kapellan Sunniva Gylver
 Professor Vidar L. Haanes
 Prost Jan Otto Myrseth

Redaksjonssekretær:

Prest/konsulent Eyolf Berg

142. årgang

JANUAR-DESEMBER 2007

FORLAGT AV LUTHER FORLAG; OSLO

Redaksjonelle artikler:

Om kirkemusikk (Vidar L. Haanes)	I
Er kyrkja seg sjølv ... nok? (Jan Otto Myrseth)	37
CARPE DIEM! (Halvor Nordhaug)	73
Om himmel og helvete (Sunniva Gylver)	105
Hva med kateketene? (Vidar L. Haanes)	137
Uutnytta potensial (Jan Otto Myrseth)	173
Er det sentrale fortsatt sentralt? (Halvor Nordhaug)	209
"Syng for Herren, pris hans navn..." (Sunniva Gylver)	245
Ytringsfrihet (Vidar L. Haanes)	273
Saman om å førebyggje konflikhtar (Jan Otto Myrseth)	305
Hastverk er lastverk (Halvor Nordhaug)	333
Hvordan brenne uten å brenne ut? (Sunniva Gylver)	353
Prestenøden (Vidar L. Haanes)	381
Medisin mot oppsplitting (Jan Otto Myrseth)	413
Hva skal vi gjøre med Fadervår? (Halvor Nordhaug)	445
Om forsikring og engler (Sunniva Gylver)	469
Pastoral formatio (Vidar L. Haanes)	501
Øving for livet (Jan Otto Myrseth)	529
Interreligiøs bønn? (Halvor Nordhaug)	561
Hva gjør vi nå? (Sunniva Gylver)	597
Det grensesprengende (Vidar L. Haanes)	621
Heilhjarta samling om diakonien (Jan Otto Myrseth)	665

Artikler og debattinnlegg etc.:

Sjelesorgen - Kirkens fremtid! (Tor Johan S. Grevbo)	4
Teologisk uenighet som kirkelig problem (Kut Alfsvåg)	9
Med biskoppelige vigselstreksjoner rygger vi inn i fremtiden (Georg Jøkstad)	39
Morgendagens kirke (Boe Johannes Hermansen)	41
Misjon og fortaping (Rolf Kjøde)	75
Rom for den andre - Økumenisk teologi og dagens utfordringer (Olav Fykse Tveit)	108
Å gripe og begripe både dag og tider (Gunnar Thelin)	114
Livsvernprisen til Rognum og Saugstad (Eyolf Berg)	140
Mennesket og synden (Thor Evje)	141
Livsvernprisen 2007 (Kristin Clemet)	143
"Misjon og fortapelse" (Knut Jørgensen)	144
"Alt jeg ser i dødens port." Innspill til en teologi ved gravkanten (Odd J. Eidner)	175
Servicekirke med kundegaranti? (Knut Sand Bakken)	178
Veiledning for livet: Etske implikasjoner i Fadervår (Hans Kvalbein)	211
Homofili, menneskeverd, bibelbruk og kirkens enhet (Tor B. Jørgensen)	248
Fortapinga - og det vi ikkje veit (Rolf Kjøde)	252
Kva med kateketane? (Egil Morland)	253
Athanasios av Alexandrias kristologi som forutsetning for kristen billedforståelse (Johannes Athanasios Hvaal Solberg)	276
Biskopene og kirkens enhet (Knut Alfsvåg)	279
Alkoholfri eller alkoholholdig nattverdvin? (Arild Vøllestad)	307
Trosopplæringsprosjektet og kateketens rolle (Laila Jernsletten)	309
Hva Jørgensen glemte... (Per Lønning)	310
"Eg skal i Oldkyrkja i kveld" (Arne Berge)	335
Alminnelig kirke eller allment akseptabelt? - I (Ole Fredrik Kullerud)	356
Til Per Lønning: Homofilt samliv - om utgangspunkt og utfordringer (Tor B. Jørgensen)	361
Ny salmebok: Blankpuss arvesølvet!	363
Alminnelig kirke eller allment akseptabelt? - II (Ole Fredrik Kullerud)	384
Det handler fortsatt om glemsomhet... (Per Lønning)	389
To velbegrunnede standpunkt? - Del 1 (Menighetsfakultetets lærerråd)	415
Jakten på den gode samtalen - stabsutvikling I praksis (Magnar Hjertenæs)	422
Den nye gudstjenestereformen og høymessen (Tore Kopperud)	448
Etter 600 km spansk camino (Kari Leine Balog)	472
To velbegrunnede standpunkt? - Del 2 (Menighetsfakultetets lærerråd)	474
Vielse av homofile - snart også i Norge? (Knut Sand Bakken)	480
"En ganske alminnelig folkekirkepræst" - om å være hellig og allmenn (Øystein Magelsen)	504
Om å lede en gudstjeneste (Anne-Lise Brodtkorb)	507
Homofilisaken og Den norske kirke (Knut Alfsvåg)	532
"Åpenbart i kjøtt" (del I) (Ole Fredrik Kullerud)	538
Troende møter troende (Vebjørn L. Horsfjord)	563
"Åpenbart i kjøtt" (del II) (Ole Fredrik Kullerud)	567
Ny dåpsliturgi? Hva med salvin? (Knut Ingebrigtsen)	571
Carissimi og kirkeretten (Dag Eivind Østereng)	600
Menighetens lederskap i fremtidens kirke (Dag Håland)	602
Dåps- og/eller trosopplæring (Gustav Danielsen)	606
Petter Dass - en troens herold (del I) (Andreas Aarflot)	623
"... Hele Mjøsa er hvit" (Kjell Arnold Nyhus)	628
Kirkesplittelse: et nødvendig onde - eller gode? (Bjørn Sandvik)	633
Lærerrådet om homofili (Stein Magnus Aanderaa)	635
Takk til Vidar L. Haanes ((Redaksjonen)	667
Er Den norske kirkes dobbeltstruktur med samvirke mellom embete og råd ekklesiologisk holdbar? (Hans Arne Akerø)	668
Petter Dass - en troens herold (del II) (Andreas Aarflot)	671

Søndagsteksten
Kirkeåret 2006-7 - I. rekke

Kristi Forklarelsesdag: Matt 17,1-9 (Ruben Ngozo)	15
Søndag før faste: Luk 18,31-43 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	17
Askeonsdag: Matt 6,16-18 (Torbjørn Holt)	19
1. søndag i faste: Matt 4,1-11 (Eyolf Berg)	44
2. søndag i faste: 1. Mos 32,24-30 (Jens Dale)	46
3. søndag i faste: Luk 11,14-28 (Sabine Kjølsvik)	49
4. søndag i faste: Joh 6,1-15 (Thomas Berbom)	82
Maria Budskapsdag: Luk 1,39-45 (Hilde Barsnes)	84
Palmesøndag: Joh 12,1-13 (Ernst-Modest Herdieckerhoff)	86
Skjærtorsdag: Matt 26,17-29 (Kjell A. Skartseterhagen)	117
Langfredag: Luk 22,39-23,46 (Astrid Sætrang Morvik)	119
Langfredag aften: Matt 27,57-51+62-66 (Sjur Isaksen)	121
Påskennatt/ottesang: Mark 16,1-8 (Stephen Reid)	146
Påskedag: Luk 24,13-35 (Jørund Midttun)	148
2. påskedag: Luk 24,13-35 (Bjarte Nese)	151
1. søndag etter påske: Joh 20,19-31 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	186
2. søndag etter påske: Joh 10,11-16 (Torbjørn Holt)	188
3. søndag etter påske: 1 Pet 1,3-9 (Øystein I. Larsen)	189
1. mai: Luk. 6,36-38 (Jens Dale)	222
4. søndag etter påske: Joh 16,5-15 (Sabine Kjølsvik)	225
5. søndag etter påske: Joh 16,23b-28 (Thomas Berbom)	227
Kristi himmelfartsdag / 17. mai: Sal 121 (Hilde Barsnes)	254
6. søndag etter påske: Joh. 15,26-16,4a (Ernst-Modest Herdieckerhoff)	256
Pinseften: Joh 7,37-39 (Kjell A. Skartseterhagen)	259
Pinsedag: Apg 2,36-41 (Sjur Isaksen)	283
2. pinsedag: Joh 3,16-21 (Ingunn Aarseth Høivik)	285
Treenighetssøndag: Joh 3,1-15 (Stephen Reid)	287
2. søndag etter pinse: Luk 16,19-31 (Jørund Midttun)	313
3. søndag etter pinse: Luk 14,16-24 (Eyolf Berg)	315
St. Hans / 4. søndag etter pinse: Luk 1,57-66: (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	316
5. søndag etter pinse: Matt 7,1-5 (Torbjørn Holt)	339
Aposteldagen (6. søndag etter pinse): Luk 5,1-11 (Øystein I. Larsen)	340
7. søndag etter pinse: Matt 5,20-26 (Jens Dale)	342
8. søndag etter pinse: Mark 8,1-9 (Sabine Kjølsvik)	366
Olskok / 9. søndag etter pinse: Sal 33,12-22 (Thomas Berbom)	368
10. søndag etter pinse: Matt 25,14-30 (Hilde Barsnes)	369
11. søndag etter pinse: Luk 19,41-48 (Ernst-Modest Herdieckerhoff)	394
12. søndag etter pinse: Luk 18,9-14 (Kjell A. Skartseterhagen)	396
13. søndag etter pinse: Mark 7,31-37 (Sjur Isaksen)	398
14. søndag etter pinse: Luk 10,25-37 (Astrid Sætrang Morvik)	431
15. søndag etter pinse: 1 Tess 5,15-24 (Stephen Reid)	433
16. søndag etter pinse: Matt 6,24-34 (Jørund Midttun)	436
17. søndag etter pinse: Joh 11,17-27+37-44 (Bjarte Nese)	454
18. søndag etter pinse: Mark 2,18-28 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	456
Høsttakkefest: Luk 12,31-21 (Kjell A. Skartseterhagen)	458
19. søndag etter pinse: Mark 12,28-34 (Torbjørn Holt)	483
20. søndag etter pinse: Mark 2,1-12 (Øystein I. Larsen)	484
21. søndag etter pinse: Mark 10,2-9 (Jens Dale)	486
Bots- og bededag: Dan 9,15-19 (Sabine Kjølsvik)	489
Allehelgensdag: Matt 5,1-12 (Thomas Berbom)	513
24. søndag etter pinse: Matt 22,15-22 (Hilde Barsnes)	516
25. søndag etter pinse: Joh 5,24-29 (Ernst-Modest Herdieckerhoff)	518
Siste søndag i kirkeåret (Domssøndagen): Matt. 25,31-46 (Sjur Isaksen)	520

Kirkeåret 2007-8 - 2. rekke

1. søndag i advent: Luk 4,16-22 (Astrid Sætrang Morvik)	543
2. søndag i advent: Luk 12,35-40 (Eyolf Berg)	545
3. søndag i advent: Jes 40,1-8 (Bjarte Nese)	547
4. søndag i advent: Joh 3,26-30 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	549
Julaften: Luk 2,1-14 (Kjell A. Skartseterhagen)	572
Julenatt/ottesang: Luk 2,1-20 (Torbjørn Holt)	574
Juledag: Joh 1,1-14 (Øystein I. Larsen)	576
2. juledag (Stefanusdagen): Matt 10,32-39 (Sabine Kjølsvik)	609
Søndag etter jul: Joh 1,16-18 (Thomas Berbom)	611
Nyttårsaften: Joh 14,27 (Hilde Barsnes)	612
Nyttårsdag (Jesu navnedag): Matt 1,20b-21 (Ernst-Modest Herdieckerhoff)	645
Kristi åpenbaringsdag: Joh 8,12 (Olav Fykse Tveit)	647
Vingårdssøndagen: Luk 17,7-10 (Dirk Gieselmann)	649
Såmannssøndagen: Rom 10,13-17 (Hansie Melando)	679
Kristi forklarelsesdag: Joh. 17,1-8 (Zipho Danise)	680
Søndag før faste: Joh 12,24-33 (Sjur Isaksen)	681

Fra bokfronten

Ulla Schmidt (red.): Endring og tilhørighet - Statskirkespørsmålet i perspektiv (Sjur Isaksen)	12
Ulla Morre Bidstrup, Peter Nesjum, Ulla Bjerregård Salicath (red): I skal leve - nitten begravelsestaler og et etterord (Lars Juhan Danbolt)	42
Tomas Axelson og Ola Sigurdson (red.) Film och religion. Livstolkning på vita duken (Merethe Roos)	80
Sven Aasmundtveit: Å kjenne han som kjenner deg (Sjur Isaksen)	115
Alf Härdelin: Världen som yta och fönster. Spiritualitet i medeltidens Sverige (Ole Fredrik Kullerud)	180
Morten Holmqvist (red.): Jeg tror jer er lykkelig ... Ung tro og hverdag / Rie Frilund Skårhøj & Søren Østergaard (red.): Generation happy? Et studie i danske teenageres hverdagsliv, værdier og livstolkning (Tone Stangeland Kaufman)	183
Tove Rustan Skaar: Inn i tilbedelsen - Den nye lovsangstradisjonen (Tone Stangeland Kaufman)	220
Tor Johan S. Grevbo: Sjalesorgens vei (Sjur Isaksen)	281
Jarl Henning Ulrichsen: Lærebok i bibelhebraisk - En grundig innføring (Andrew Wergeland)	337
Kirsten Schmidt: Pastor Janssons fristelser (Halvor Nordhaug)	338
Andreas Aarflot/John Egil Bergem: Mot en selvstendig folkekirke (John Egil Rø)	364
Lars Nymark Heilesen og John Rydahl: Religion og identitet - er der en sammenheng? (Sunniva Gylver)	427
Bjarne Tveiten (tekst) og Egil Torin Næsheim (ill.): "Underet i Breive" (Maria Aase)	429
Leid Andersen: Teksten og tiden. En midlertidig bok om forkynnelsen - Bind 1 + 2 (Halvor Nordhaug)	452
Ove Conrad Hansen: Et godt tre bærer god frukt (Ola Hunsager)	481
Oddbjørn Leirvik: Religionspluralisme. Mangfold, konflikt og dialog i Norge (Halvor Nordhaug)	511
Bob Jackson: Hope for the church - contemporary strategies for growth (Maria Lersch)	607
Joseph Ratzinger / Benedikt XVI: Jesus fra Nasaret (Hans Kvalbein)	638
Anne Rice: Kristus egypteren (Sunniva Gylver)	642
Kjell Arne Morland: Å forkynne Guds storverk: Retorikk for kristen forkynnelse og bibelbruk (Nils Aksel Røsæg)	676

1. søndag i faste

10. februar 2008

Matt 16,21-23

Dagen

På første søndag i faste er det mange kyrkje-lydar som har den første fiolette gudstenesta med litaniet som forbøn. Faste er ikkje utan vidare eit ord om gjev dagens menneske positive vibrasjonar, kanskje med unntak av dei som har sett seg nøydd til å gå til kamp mot overvekt og dårleg kondis. Men denne type faste er jo også motivert ut frå ønskje om å oppnå større personleg velvære. Då er det ei utfordring på denne første fastesøndagen å kunne halde fram det som er hovudtema i førebuingstida til påske: Jesus sin kamp og lidning, og den kristne sitt arbeid med å følgje Kristus etter gjennom trua sin kamp og siger.

Ei sentral opningspsalme denne søndagen må vere NoS 128:

Se vi går opp til Jerusalem

i hellige fastetider,

og ser hvordan Jesus Guds egen Sønn,

i stedet for syndere lider.

Teksten

Med formuleringa "Frå den tid" i v.21 vert det signalisert at det her byrjar eit nytt avsnitt i skriftet. V.24 signaliserer også eit underavsnitt med orda "same gongen". Slik har den norske preiketeksten ei naturleg avgrensing. Likevel vil ein sjå at det vanleg i andre kyrkjer i verda at ein dels knyter v.21-23 saman med v.13-20 (Peters vedkjenning) og dels med v.24-28 (Å fylgja Jesus). Når ein ser v.21-23 saman med desse to avsnitt, så gjev det versa nye perspektiv. Det er nettopp han som i den eine stunda står fram med den grunnleggjande Messiasvedkjenninga som i den andre stunda får melding om å finne sin rette plass bak Jesus, og Jesus sin lidingsveg gjev også dei kristne ein kross å vandre med gjennom livet.

Når Jesus gjer det klårt at han laut (*dei*) fara til Jerusalem, så vert det med dette uttrykt at denne vandringa var forankra i Guds plan - sjølv om det altså er Israel sine religiøse og politiske styresmakar som vert oppgjevne som subjekt for mishandlingane. Jesus si føreseiing av at han skal lide, døy og stå opp att, kjem att i 17,22f og 20,17ff, og formuleringane er så pass

like, og ligg så nær det apostoliske Kristus-kerygma (2,23-32; 3,13-15; 4,10; 5,30f; 13,28-30; 17,3; 1 Kor 15,3f) at det er nærliggjande å tru at dette er sentrale, faste formuleringar frå dei første kristne. Formuleringar som tolkar det som hende med Jesus med nokre få ord, og som er forankra i Jesus sin eigen sjølvpresentasjon.

Peter sin reaksjon, fremstelt ved verba *proslambano* (ta til side, ta for seg) og *epitimao* (tale til rette, kritisere) viser at det som var Guds plan og Jesus sitt siktemål, var komplett uforståeleg for han som representerte læreseveinane. Tiltalen *kyrie* (Herre) er ein refleks av Messias-vedkjenninga i v.16. Men ein lidande og døyande Messias, er for Peter ubegripeg.

Jesus sitt svar er nesten parallelt med orda til djevelen i 4,10, men der er ein liten skilnad, eit lite ord kjem i tillegg i den greske teksten - (*opiso*). Gå vekk frå meg, er meldinga til djevelen. Vik bak meg, er meldinga til Peter. Bak Jesus er Peter sin plass. Tiltalen "Satan" viser at det som Peter seier, er planta i han av djevelen og står derfor i kontrast og i kamp mot det som er fastsett av Gud. At det som er planta i Peter av djevelen, også er det som høyrer menneske til, viser i denne samanhengen at lidning står i sterk kontrast til det naturlege menneske sine tankar om eit godt og religiøst liv. Her ligg det eit homiletisk og sjelesørgerisk poeng, som også vert ufalda meir i neste avsnitt av Matt 16.

Preika

For dagens predikant kan det vere av interesse å sjå korleis predikantar i kyrkja vår tidlegare har forkynt over denne teksten. Eg vil gje nokre døme på det:

Bernt Støylen, Kom til Kristus, 1938. Støylen si preike byggjer vidare ut den kontrast som teksten sluttar med, mellom det som Gud vil og det som menneske vil. Guds kjærleik syner seg i den lidingsveg som Kristus måtte gå for å frelse syndarar, imot dette står djevil, vantru og tvil, som dels fornektar Kristi lidning som frelsesveg, men som også "fær Guds born til å fylgja sin sjølvkjære og jordiske hug". Preika munnar ut i ei bøn om at Herren må reinsa ut or hjarta vårt all den ureine sjølvkjærleiken, om så gjennom trengsels eld.

Johan Storm Munch: Jeg ved, at min Frelser lever, 1888. Munch har sett som overskrift på denne preika: Fristeren i vennens person. Han viser korleis det var strategisk av djevelen å bruke Jesus sin beste ven for å freiste han og få han til å "spare seg". Han viser korleis djevelen stadig nyttar den same strategien når han gjennom vener, familie og gode rådgjeverar prøver å få menneske til å "spare seg", unngå det som er ubehageleg og upopulært, alt som ikkje er i samsvar med den gode og tolerante folkemeininga. Han viser korleis ein konfrontasjon med velmeinande vener ofte ikkje er til å unngå for den som vil halde fast på Kristi lidingsveg og vår etterfølging på denne vegen.

Johannes Johnson, Søndagsord, 1916. Preika er bygd opp over to hovudpoeng: Først korleis Kristus avslører det vonde sitt vesen og djevelen sin realitet, og dernest korleis ikkje vi må berre tru på at djevelen finst, men vakne opp frå vår slappe religiøsitet og ta kampen opp mot han, "hver enkelt av os maa gjennomglødes av en helt annerledes kampglad Erobringsaand, en ganske anden Frygt for at synde mot Gud og en ganske anden Lidenskap for det Godes seier".

J.J.Jansen, Plads for Jesus, 1921. Jansen fokuserer på Jesus sine ord om at han skal lide og dø. Dette var det umogeleg for læresveinane å fatte og sjå poenget med. Og Jesus sine ord strid mot menneske sin tankegang gjennom alle tider. Vi har ingen naturleg sans for at denne lidinga hjelper oss. Dette gjev Jansen hans siktemål for preika: "Jeg vil prøve at hjelpe eder til at tro det, virkelig tro det, og saa til at blive varme af det, saa I kjender det i Hjertet".

Jansen fortel om eit sjukebesøk til ein bonde som hadde eit bilete av Jesus med tornekrone på hengande over senga. "Et vakkert Billede du har over Sengen din, Kristian", sagde jeg. "Ja", sagde han, "det henger der ikke ellers; men jeg syntes, jeg trængte saa til at faa graate, og saa bad jeg mor at hænge det herbort". Bed Gud, min Tilhører, at du maa faa flyttet Billedet af den lidende Frelseren din nærmere ind paa dig - bort til Sengen din og kanske lidt nærmere endda".

Når ein held J.J.Jansen si inderlege preike opp mot dei føregåande, ser vi eit par dags-

aktuelle utfordringar: Går det an å tale om denne teksten på 1. søndag i faste, slik Jansen gjer, utan å tale om freisting? Og går det an å tale om freisting utan å tale om djevelen? " Her kan Luther si forklaringa til den sjette bøna i fadervår i Den store katekisma stadig vere nyttig lesing. Dersom det er dåp i gudstenesta, ville det ikkje vere naturleg å knyte til orda i dåpsliturgien: "Eg forsakar djevelen og alle hans gjerningar og alt hans vesen"?

Sjølv har eg prøvd å samanfatte ein del av dei momenta som kjem fram ovafor under ein ide som eg har kalla for Guds homeopati, og eg har gjeve preika følgjande overskrift og følgjande tre underpunkt:

Med vondt skal den vonde fordrivast

- Peter sitt nei og vårt nei til lidinga
- Jesus sitt ja til lidinga
- Krossen er i samsvar med Guds vilje.

Dagens illustrasjon

Eg synst gjerne at ei kvar preike må ha minst ei god illustrerande forteljing. Dagens forteljing er henta frå J.J.Jansen: "Ein dampbåt var på Eriesjøen i USA på veg til Buffalo. To kilometer frå byen braut det ut brann bak i båten, som var lasta med mykje tjøre. Alle passasjerane vart samla i baugen. Det brann rundt styrehuset, men der stod styrmann John Maynard på post. Han stod medan logane slo opp rundt han. Han fekk skuta til lands, og alle passasjerane vart redda. Då dei fekk styrmannen på land, var han død. På gravstøtta vart det skrive:

*Here rests John Maynard. In smoke and fire
he kept the helm firm in his hand,
he saved us, his is the crown,
he died for us, our love be his reward.*

Jansen si framstilling synest vere basert på Theodor Fontane sitt dikt om John Maynard, som eg også har henta det engelske verset frå. Diktet, som går langt utover dei historiske fakta frå 1841, har vore viden kjent i Tyskland og USA og ofte nytta som illustrasjon i kristen forkyning. Om ikkje John Maynard kunne berge alle i skuta ved si liding, så kunne Jesus det.

GEIR SØREBØ

2. søndag i faste

17. februar 2008

Prekentekest: Luk 7,36-50

Lesetekster:

1 Kong18,21-26. 36-39; Jak 5,[13-15] 16-20

Til dagen

Vi er i fasten. En tid som både gir farge og retning til gudstjenestens innhold og profil. Faste- og påsketidens søndager har beholdt sine særskilte latinske navn som stammer fra de gamle introitusleddene, og disse latinske navnene er i særlig grad med på å gi gudstjenesten en retning. Dagens latinske navn, *reminiscere*, er en bønn til Gud om å komme i hu hans miskunn, jfr. Sal 25,6. Med andre ord er dette en dag der vi anbefaler oss selv til Herrens nåde. En dag for overgivelse til Herren. Et hovedord i gudstjenesten kan derfor være overgivelse. Herren er et tilfluktssted for syndere.

Til teksten

Luk 7,36-50 er en tekst som inneholder to sentrale elementer, en *situasjon* (møtet mellom fariseeren Simon, Jesus og en synding kvinne) og en *lignelse* som blir fortalt av Jesus for å tolke situasjonen. Arbeidet med teksten handler om å finne ut hva som er tekstens scopus, dens siktemål.

Teksten reiser flere spørsmål omkring Jesu person. Gjennom teksten reises spørsmålet om Jesus kan være en *profet* (v.39). Han blir oppfattet og tiltalt som *mester/rabbi* (v.40). Folket undret seg over hvem han kunne være som kunne tilgi synder (v.49). Det å tilgi synder er noe som alene tilkommer Gud (jfr. Luk 5,21; Mark 2,7).

Teksten sammenligner også fariseeren og kvinnen. Sammenligningen går ikke på deres personlige status og moralske kvaliteter, men på deres ulike relasjon til Jesu person (v.44-46).

Lignelsen som Jesus forteller handler om ettergivelse av gjeld. Et opplagt høydepunkt som både lignelsen og situasjonen leder fram til er derfor absolusjonen som Jesus gir kvinnen i v. 48 med ordene: "Dine synder er tilgitt." Det er hit teksten fører oss, og hit må også prekenen komme. Det er prekenens oppgave å komme fram til absolusjonen fra prekestolen. Tekstens scopus ligger i budskapet om synden-

es forlatelse hos Jesus. Det gjør Jesus til noe mer enn en profet og rabbi, han er Gud.

Til prekenen*En scene fra livet*

Teksten hos Lukas er som klippet ut av et større litterært stykke. Den er som et høydepunkt i en roman, eller en dramatisk scene fra et teaterstykke. En forfatter ville ha brukt mange sider og kapitler på å bygge opp forventningen til og forståelsen av dette høydepunktet vi her er vitne til. En dyktig regissør ville ha viet detaljene i denne scenen stor oppmerksomhet. Her gjelder kunsten å unngå overspill, samtidig som teksten i seg selv har et element av sterke følelser og uttrykk. Prekenen bør skape en forståelse av situasjonen som gir en naturlig motivasjon for de handlingene og det språket som teksten vitner om. Hvorfor inviterte fariseeren Jesus? Hvorfor kom kvinnen til Jesus? Hva var deres motiver, bakgrunn og utgangspunkt for å ville ha med Jesus å gjøre? - Dette er spørsmål som teksten ikke gir noe omfattende svar på, men vi finner likevel spor i teksten til å danne oss et bilde.

Unngå stereotypier

Teksten kan på mange måter virke stereotyp, eller kan i hvert fall bidra til en stereotyp framstilling av personer og væremåter. Her ligger en opplagt fare for oss som skal preke. I møte med teksten må vi som skal formidle den fra prekestolen, bevege oss bort fra de stereotype bildene og finne en måte å framstille teksten på som får fram det ekte, troverdige og sanne ved de personene vi her blir vitne til. Hvilke stereotypier bør vi unngå?

- En stereotyp fariseer: En selvrettfærdig, følelsesmessig kald og usympatisk, moralistisk og dømmende person, full av smålighet og forakt for det skrøpelige ved mennesket, ensidig opptatt av rett og galt, lover og bud.
- En stereotyp synderinne: Et menneske uten maske, en naken og sårbar sjel som i all sin ærlighet ikke stiller seg til doms over noen eller noe, en utstøtt som blir reist opp, en person som har selvinnsikt og et frigjørende mot til å stå fram som et helt menneske på tross av andre menneskers dom.
- En stereotyp Jesus: Et bilde av Mesteren

som en forståelsesfull kamerat, inkluderende, varm og empatisk, en kravløs utdeler av aksept og bekreftelse.

Hvorfor bør vi unngå disse stereotypiene? - Fordi de ikke er sanne. Selv om de har elementer av sannhet i seg, fanger de på langt nær inn det hele bildet. Vi gjør i realiteten alle urett ved ensidig å skape dette bildet av personene i teksten.

Fariseeren

Fariseeren er en åndelig godt utrustet person med anstendighet og dømmekraft. Det er noe skikkelig ved hele fariseeren som ikke skal tas fra ham. Hvilke positive personlige kvaliteter finner vi hos fariseeren? Han er en gjestfri person som har invitert Jesus til måltidsfelleskap. Det må sannsynligvis ha medført også moralsk overvinnelse, for i fariseerens krets hadde ikke Jesus godt rykte på seg. To vers før vårt tekstavsnitt får vi nettopp høre det nedsettende ryktet om Jesus som "en storeter og vindrikker, venn med tollere og syndere" (Luk 7,34b). På tross av dette ryktet er fariseeren en person som søkte Jesu selskap, og det forteller oss at han sannsynligvis var langt mer åpen, imøtekommende og vennlig innstilt til Jesus enn det som var vanlig i det fariseiske miljø. En annen (Nikodemus) søkte jo som kjent Jesus i ly av natten.

Under måltidet kommer så kvinnen inn i huset, og i den anledning tenker fariseeren med seg selv; dersom Jesus er en profet, da visste han hva for en kvinne som nå kom inn og rørte ved han. Dette sier oss at fariseeren hadde høye forventinger til Jesus. Tanken om at Jesus var noe mer enn en vanlig person, en profet, var kanskje en hovedgrunn til at han hadde invitert Jesus til måltid. På denne måten er det fariseeren som reiser et vesentlig spørsmål i teksten, nemlig: Er Jesus en profet? Hvem er Jesus?

Kvinnen

Kvinnens bidrag er tårer, dyr salve og kyss. Om tårerne skal tolkes som gledetårer eller som anger og sorg, er vanskelig å si. I denne sammenhengen behøver vi for så vidt heller ikke sette dette opp mot hverandre, for poenget er at relasjonen til Jesus har åpnet opp for både erkjennelsen av synd og gleden over å bekjenne denne

synden. Tårerne er derfor et uttrykk for både anger og tro, sorg og glede.

Salven er uttrykk for takknemlighet, og skal stå som uttrykk for at kvinnen vil tjene Jesus med alt hun eier og har.

Kysene er uttrykk for ren kjærlighet. Hun elsker Jesus. Han har møtt henne i hennes nød og gitt henne troen på nåden hos Gud.

Jesus

Det som Jesus bidrar med i sammenhengen er å peke på relasjonen den enkelte har i forhold til ham. Slik kommer evangeliet fram som en relasjon til Jesus. Jesus framstår virkelig som "tolleres og synderes venn." Den som står fattig tilbake, er fariseeren som ikke søker Jesus på den måten som kvinnen gjør. Han har søkt Jesus av nysgjerrighet og slik fått en annen type relasjon, mens kvinnen har søkt Jesus på grunn av et reelt behov for hans person og hans budskap. Hun trenger Jesus selv.

Anvendelsen av teksten

Det er sagt at nåtidsmennesket ikke opplever talen om synd like relevant som tidligere generasjoner muligvis har opplevd det. Vi opplever oss ikke som spesielt syndige, men som anstendige, modne mennesker. Dette er et anvendbart poeng i fastetiden der vi er på vei mot Jerusalem, stedet der Jesus nettopp skal gi sitt liv for verdens synd. Er Jesu død relevant?

Kan den moderne livsfølelsen ha noe slektskap med fariseerens holdning? Han hadde lite han trengte å få tilgitt. Derfor elsket han også lite. Han var langt på vei selvtilstrekkelig i sitt åndelige liv. Finnes det sider ved vår kristendomsforståelse og kirkelige kultur som bærer i seg den samme selvtilstrekkeligheten, uten den totale Kristus-avhengigheten som kvinnen vitner om?

Kan fastetiden føre oss som enkeltmennesker og som kristent fellesskap fram til en dypere erkjennelse av hva det vil si å være en synder? Og kan vi gjennom denne erkjennelsen også erfare en dypere forståelse av nåden? Kan vi gjennom fastetidens gudstjenester lære oss å finne veien til Jesus i anger og tro? Kan vi lære oss å søke skriftemålet? Kan vi veiledes dit at den enkelte av oss lengter og tørster etter å høre absolusjonen? Kan vi gjennom fasten innse det store i at Jesus er Guds lam

som bærer verdens synd?

Tre ting må fram

- 1) For det første dagens karakter av *overgivelse* til Herrens nåde.
- 2) For det andre må tekstens siktemål komme til sin rett, med klar vektlegging av budskapet: "Dine synder er tilgitt!" Tekstens siktemål må også være prekenens siktemål.
- 3) Og for det tredje skal vi som tilhørere møte kallet til å vise vår kjærlighet til Jesus Kristus gjennom vår totale avhengighet av han.

Til gudstjenesten

Kutt glorialeddet i begynnelsen og framsi vel-signelsen ved gudstjenestens slutt! Bruk fastetidens melodier. Likevel, la gudstjenestene ha nattverd, for søndagene i fastetiden regnes ikke som fastedager. Salmene i gudstjenesten bør ha en dempet klang, fastetid er ikke tiden for de store lovsangsmelodiene. Mitt salmeforslag ser skriftemålet som et sentralt element, og velger derfor en skriftemålssalme etter prekenen. Der klinger absolusjonens ord som det virkelige

oppreisningsordet.

Inngangssalme	578	Gud, riv oss ut av tidens jåg
Bibelsk salme	887	Herre til deg tar jeg min tilflukt
eller hovedsalme	108	Ingen vinner frem
Før preken	567	Som spedet barnet

Etter preken	632	Kristus, du er alt mitt håp
Litaniet	951	
Offertoriesalme	140	Jesus Kristus er vår frelse
Under nattverd	649	Du opnar, vår evige Fader
Slutningssalme	128	Se vi går opp til Jerusalem

DAG ØVIND ØSTERENG
Sokneprest i Ulvik

Den ene sannhet og de mange - kirkens vesen og oppdrag

Seminar på Fjellhaug skoler onsd. 13.02 kl. 10.00-16.00, i regi av lutherske organisasjoner og kirkesamfunn. Nærmere program: www.fbb.nu eller tif. 996 12 822.

Nyhet!

Egil Eikseth

FRA VEIKANT TIL KATEDRAL

Epistler

Fra veikant til
katedral
Epistler

Egil Eikseth
Illustrert av Bjørn Bjørneboe

Kr 275,-

Tankevekkende tekster i essayistisk form der forfatteren slår bro mellom Jesu ord og våre liv. Boken er gjennomillustrert med 27 flotte originaltegninger av den kjente kunstneren Bjørn Bjørneboe.

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

TILSETTINGER

Borg bispedømme

Borg bispedømmeråd har i møte 31.10. 2007 foretatt følgende tilsetninger:

- Georg Børresen som sokneprest i Follo prosti med tjenestested Ås sokn
- Kjerstin Jensen som kapellan i Follo prosti med tjenestested Såner og Vestby sokn
- Henriette Brevig som kapellan i Nedre Romerike prosti med tjenestested Strømmen sokn.

Vi har mottatt bekreftelse på at de tar imot stillingene.

Tunsberg bispedømme

Tunsberg bispedømmeråd har tilsatt Tor Magnus Amble som sokneprest i Ringerike prosti med særskilt tjenestested Hønefoss sokn.

Den tilsatte har bekreftet at han tar imot stillingen.

SØKERE

Agder og Telemark bispedømme

Følgende har søkt stillingen som domprost i Kristiansand domprosti i Agder og Telemark bispedømme. Det er 5 søkere til embetet.

Myhre, Audun, Ambulerende sjømannsprest

Europa Sør, Kristiansand, f. 1958

Reinertsen, Stein, Sokneprest i Farsund,

Farsund, f. 1960

Mann, f. 1951

Theodorsen, Svein Arne, Prost i Sunnhordland, Stord, f. 1955

Mann, f. 1945

Møre bispedømme

Søkere til stillingen som sokneprest i Indre Herøy og Leikanger sokn, Søre Sunnmøre prosti:

Dalsbø, Knut Magne, 26, Student ved Misjons-
høgskolen, Stavanger

Gjestland, Arne Birger, 47, Sokneprest i
Porsanger, Porsanger

Mann, U. off.

Ledige stillinger i Nord-Hålogaland

Nord-Hålogaland bispedømmeråd trenger nye prester!

Stillingsuthysningene finnes på www.kirken.no/nord-haalogaland.

Uthysningstekster kan fås ved telefonhenvendelse til kontoret.

Det er også muligheter for vikariater.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd, tlf 77 60 39 60.

E-post: nord-haalogaland.bdr@kirken.no.

LEDIGE STILLINGER

Stavanger bispedøme

Stilling ledig som sokneprest i Jæren prosti med Bryne sokn som særskilt tjeneste.

Det er ledig stilling som sokneprest med særleg teneste i Bryne sokn, ein kyrkjelyd i vekst og utvikling. I dag bur det om lag 7500 personar på Bryne. Kyrkjelyden har visjonen "Den opne famns kyrkje" med særleg satsing på: gudstenesteliv, trusopplæring og diakoni. Soknet ligg i Time kommune og tilhøyrer Jæren prosti, som dekkjer kommunane Klepp, Time, Hå og Gjesdal. Jæren er eit distrikt med ung og veksande befolkning og med eit aktivt kyrkjeliv.

Bryne er byen på Jæren. Det er venta stor folkeauke i åra som kjem. Heile Jæren med Stavanger er ein arbeidsmarknad for dei som bur her. Med jærstrendene i nærleiken, ligg alt vel til rette for friluftsliv, og mange gode kulturopplevingar.

Bryne kyrkje vart bygd som arbeidskyrkje i 1979 med plass til om lag 450 personar. I kyrkja er det orgel av høg kvalitet og kyrkja blir difor nytta til konsertar. Kyrkjelyden er ein stor og aktiv kyrkjelyd. Det vert prøvd ut nye gudstenesteformer. Det er mange smågrupper i kyrkjelyden, både kyrkjeringar, misjonsforeningar og husfelleenskap. Ein søndag i månaden er gudstenestefeiringa flytta frå føremiddag til kveldstid. Kyrkjelyden tar del i NaMu som er eit prosjekt for "naturlig menighetsutvikling". Det skjer mykje spanande i samband med trusopplæringsprosjektet "Størst av alt" (0-18 år). Bryne var, saman med Time og Undheim sokn blant dei første prosjektkyrkjelydane. Det vert satsa på born og unge, med mellom anna eit rikt speidararbeid. Det er òg godt arbeid for menneske med utviklingshemming og samlingar for flyktningar.

Bryne kyrkjelyd ønskjer å vera ein aktiv medspelar i utviklinga av Bryne som by. Soknerådet har starta eit prosjekt med kyrkjelydsarbeid i Rosseland skulekrins. Ein nyttilsett kyrkjelydsprest, hovudsakeleg løna ved gjevarteneste, vil begynna i stillinga mars 2008. Han får ansvar for ungdomsarbeidet i Bryne kyrkjelyd og for arbeidet på Rosseland.

Fleire organisasjonar står bak bedehuset Saron, blant anna Indremisjonsforbundet og

Normisjon som har organisert arbeidet som ei forsamling med huskyrkjer og egne gudstenester. Det er etablert eit kontaktforum mellom soknerådet og denne bedehusforsamlinga.

Vi ønskjer ein prest som er fleksibel, utviklingsretta og samarbeidsorientert. Presten må ha evne til å inspirere for det arbeidet kyrkjelyden satsar på.

Bryne sokn har moderne kontorlokale i Bryne sentrum saman med Time sokn, Undheim sokn, kyrkjeverja i Time og Prosten i Jæren.

Dei tre sokna har felles kateket, diakon og prosjektleiar for trusopplæringa. Bryne kyrkjelyd har kontor, kyrkjetenar, sekretær og kyrkjelydspedagog. Heile staben ved Time kyrkje-kontor har møte kvar veke. I tillegg har staben som er knytt til Bryne sokn egne møte.

Soknepresten vil til vanleg ha gudstenester i Bryne kyrkje og tenesteveker i samarbeidsområdet, som er dei tre sokna. Dei aller fleste gravferdene er i Time kyrkje, men Undheim kapell har eigen kyrkjegard. Soknepresten får beredskapsvakt i heile tenesteområdet, som er prostiet. Presten har andaktar på institusjonane, og tek del i konfirmantarbeidet der kateketen har det administrative ansvaret. I samarbeidsområdet vil soknepresten arbeida saman med prost og prostiprest, to kyrkjelydsprestar og ein ungdomsprest. Det er jamlege samlingar for alle prestane i prostiet.

Det er knytt buplikt til stillinga. Bustaden i Kong Sverresgt.14, ligg sentralt i Bryne i eit etablert bustadområde, nær skule og barnehage. Bustaden er bygd i 1988, har m.a stove, loftstove, 5 soverom, heimekontor og 2 bad. Dobbelt garasje.

Stillinga blir løna som sokneprest ltr. 51- 68 i Statens lønsregulativ.

Til løna kjem vanlege regulativmessige godtgjersler. Skyss og telefongodtgjersle etter offentlege satsar. Pensjonsinnskot.

Tilsetjinga skjer på dei vilkåra som til ein kvar tid gjeld og den som vert tilsett må retta seg

- etter dei endringar i lover, tariffavtalar, reglement m.v. samt
- avgjersler som kan influera på tenesta sine gjeremål, særlege samarbeidsområde og tenestedistrikt.

Opplysningar om samlivsform vil kunne bli

innhenta og vektlagt ved tilsetjing.

Søknaden med CV, vitnemål, referansar og attestar må vera Stavanger bispedømmeråd i hende *innan 15. Januar 2008*.

Merk: CV vil bli brukt som utvida søkjarliste. Bruk KKD sitt kompetansekart. Søknadspapir vert ikkje sende i retur.

Dersom søkjaren ikkje ønskjer namnet sitt offentleggjort må det føres på CV. Referansar vert å føra på *søknaden*.

Nærare opplysningar kan ein få ved å kontakte stiftsdirektør Åge Bognø tlf. 51 84 62 70 eller prost Anne Sofie Haarr tlf. 51 77 03 77.

Sør-Hålogaland bispedømme

Sokneprest i Bodø domprosti med særskilt tjenestested Fore og Meløy sokn.

Menigheten ønsker

- Å være en åpen og inkluderende folkekirke
- Å videreutvikle vårt engasjement for barn og unge, med hovedfokus på å skape gode og inkluderende fellesskap
- En prest med gode samarbeidsevner, gode kommunikasjonsevner og fleksibilitet i møte med mange ulike oppgaver i samarbeid med ansatte og frivillige i menigheten.
- En prest som ønsker å medvirke til å skape gode møteplasser for å fremme vekst i menigheten.

Fakta om stillingen

- Hovedansvar for Fore og Meløy sokn med ca 3800 innbyggere
- Kontorfellesskap med de øvrige ansatte på Ørnes
- Vi har ikke ei ordning med tjenesteuke, prestene hjelper hverandre når det er nødvendig.
- Sitter i Fore og Meløy menighetsråd samt i Fellesrådet
- Tjenestebolig sentralt på Ørnes
- Begge prestene veksler om å forrette guds-

tjeneste på samtlige steder, men med hovedvekt på eget(ne) sogn.

Fakta om Den Norske Kirke i Meløy

Den norske kirke i Meløy har tre sokn: Fore og Meløy (3250 medl.) - Halså (1435 medl.) og Glomfjord (1020 medl.)

- To sokneprester. Den ene med bosted Halså og med hovedansvar for Halså og Glomfjord sokn og den andre med bosted Ørnes og med hovedansvar for Fore og Meløy sokn.
- Øvrige ansatte er: Menighetspedagog, diakoniarbeider, organist, sekretær, syv kirketjenere/kirkegårdsarbeidere, ni deltidsarbeidere (babysang, småbarnsang, barnekor og organist) og daglig leder.
- Atte prekensteder derav fire kirker og fire bedehus/menighetshus der begge sokneprester tjenestegjør.
- Fire institusjoner med jevnlig besøk av sokneprestene i turnus med Frikirken og Pinsemenigheten Sion.
- Godt samarbeid barnehage/skole/kirke.
- Godt samarbeid med Frikirkemenighetene og Pinsemenigheten Sion. Blant annet en aktiv predikantring.
- Fore kirke er under restaurering og skal feire 100-årsjubileum i 2009.

Noen fakta om Meløy kommune

Meløy kommune, også kalt "Den stille fjerding", ligger ved kysten midt i Nordland, omlag 12 mil sør for Bodø og har om lag 6700 innbyggere. Kommunen har mange aktive og livskraftige bygder, en rekke tettsteder og flere bebodde øyer. Ørnes med sine vel 1700 innbyggere er kommunens administrasjonssenter og trafikknutepunkt, og har en av Hurtigrutens flotteste innseilinger. Her finnes det meste av offentlige og private tjenester. Kommunen har videregående skoletilbud og varierte aktiviteter innenfor kultur og idrett og meget gode muligheter for friluftsliv.

Industristedet Glomfjord (ca 1200 innbyggere) går spennende tider i møte med stor-satsing innen solcelleteknologien.

Kommunen bindes sammen av et nett av ferge-, hurtigbåt- og bussforbindelser, som kan ta deg ut til øysamfunnene og rundt i kommunen.

Meløy har et variert næringsliv med industri,

landbruk, fiske, fiskeoppdrett, kraftproduksjon og servicenæringer som viktige elementer. For mer informasjon om Meløy kommune; www.meloy.kommune.no. Mer informasjon om Kirken i Meløy, finner du på www.meloy.kirken.no.

Vilkår for stillingen

Det er boplikt knyttet til stilingen. Sokneprestboligen fra 1975 ligger sentralt og vakkert til på Ørnes, nær kirkekontoret. I hovedetasjen er det stor stue, kjøkken, vaskerom, 3 soverom og bad. I sokkeletasjen er det 1 soverom, 2 små og 2 store boder (vaskerom/ hobbyrom), wc med dusj og hjemmekontor. Garasje.

Som et rekrutteringstiltak har Sør-Hålogaland bispedømmeråd besluttet å lyse ut soknepreststillinger med en begynnerlønn i ltr. 54. Stillingene lønnes etter Statens regulativ og er plassert i stillingskode 0930 i lønnsstrinn 51-68. I tillegg kommer særlige regulativmessige godtgjøringer. Skyssgodtgjørelse utbetales etter Statens regulativ. Pensjonsinnskudd i Statens Pensjonskasse. For bruken av tjenestebolig svares fradragsregulativets bestemmelser. Personlig egnethet til stillingene vil bli vektlagt. Den som tilsettes har seks måneders prøvetid.

ærmere opplysninger om stillingene kan fås ved henvendelse til prosten i Bodø domprosti, Elin Vangen, tlf. 75 50 03 00 eller ved å ringe Sør-Hålogaland bispedømmekontor på tlf. 75 54 85 50.

Søknad med CV, referanser, bekreftede vitnemål og attester sendes Sør-Hålogaland bispedømmeråd, Tolder Holmers vei 11, 8003 Bodø innen 18. januar 2008.

Se også utlysning på www.kirken.no/ sor-haalogaland og på www.nav.no

Sør-Hålogaland bispedømme

Sokneprest i Salten prosti med tjenestested i Sulitjelma og Valnesfjord sokn, samt 50 % stilling som prest for samarbeidstiltak for barn og ungdom i prostiet.

Det lyses ut til sammen 1,5 stillinger i Salten prosti, med kontorsted på Fauske. Soknepreststillingen i 100 % har til nå betjent de to soknene Sulitjelma og Valnesfjord.

Stillingen som prest i 50 % er nyopprettet. Arbeidet er særlig tenkt rettet mot den økte satsingen på barn og unge i hele prostiet. Satsingen på ung i kirken er også nedfelt i Sør-Hålogaland bispedømmes strategidokument. Se evt. www.kirken.no/sor-haalogaland

Stillingene kan søkes hver for seg, men kan også egne seg for ektepar hvor begge ønsker prestestilling i samme område. For begge stillingenes del, vil fastsetting av tjenestested og stillingenes arbeidsfordeling, avtales med prestene som tilsettes, i samråd med prosten.

Kontorsted for begge prestene er ved Fauske menighetskontor.

- Menighetene i Salten prosti ønsker å satse på arbeid med barn og unge.
- Vi ønsker prester som har lyst til å føre videre det arbeidet som er startet i prostiet på dette området.
- Vi ønsker utvikling av samarbeid, utforming og gjennomføring av fellestiltak for menighetene og samarbeid med de kristne organisasjonene i vårt distrikt. Her vil vi særlig fremheve gudstjenestearbeidet rettet mot barn og unge.

For stillingen i 50% må det påregnes vikaroppgaver i Hamarøy og Tysfjord menigheter i Ofoten prosti, id den grad dette er nødvendig for at fridagsavtalen skal kunne gjennomføres.

Fauske kommune (www.fauske.kommune.no) har en samlet befolkning på ca. ti tusen og består av 3 sokn: Valnesfjord sokn, Fauske sokn og Sulitjelma sokn. Soknene betjenes av tre prester; Sokneprest på Fauske, Sokneprest i Valnesfjord og Sulitjelma, samt prosten som er 40% menighetsprest på Fauske. Fauske er prostesete for Salten prosti og prostipresten har også kontor der. Andre ansatte ved kontoret er: kirkeverge, organist, kateket (for tiden i permisjon), sekretær for prost, prestedtjeneste og menighetsråd (80 %), sekretær for kirke-

verge (60 %), kirketjenere og kirkegårdsarbeidere.

Soknepresten vil få ansvar for de to soknene Sulitjelma og Valnesfjord, og sitter som fast medlem i menighetsrådene.

Soknepresten er også primært ansvarlig for konfirmantundervisningen i begge soknene.

- Sulitjelma er kommunens minste sokn, med sine knappe 800 innbyggere. Stedet er kjent som "Sulis" lokalt, og er historisk en gammel gruveby som ligger vakkert inne i en dal nært svenskegrensen. Avstanden til Fauske sentrum er ca. 40 km.

- Sulitjelma Oppvekstsenter har 97 elever. I tillegg har Sulitjelma egen Barnehage.

De sentrale arbeidsplassene er i "Sulis" knyttet til omsorgstilbud i kommunen og tjenesteytende virksomhet.

Kulturtilbud i bygda er mest knyttet til musikk og idrett. Andre fritidstilbud er sterkt knyttet til naturen og dens rike muligheter for jakt og fiske, samt skuterkjøring og hytteliv året rundt.

Øverst i "Sulis" ligger Jakobsbakken. Det er et fjellsenter som eies og drives av Norsk luthersk Misjonssamband og brukes bla av menighetene til leirvirksomhet og kirkelig fritidsaktivitet (www.jakobsbakken.no).

Sulitjelma har egen kirke og samt kapell knyttet til kirkegården. Bygda har også eget samfunnshus. Det holdes gudstjeneste i Sulitjelma annenhver søndag, og omtrent seks gudstjenester i kapellet hvert år. Helsesenteret betjenes av prest hver annenhver uke.

- Valnesfjord ligger naturskjønt til og har utsikt mot Kistrandfjellene i øst, med Saltfjorden og Skjerstad i vest.

- Tettstedet Straumsnes har butikker, helse- og sosialsenter samt barne- og ungdomsskole. De fleste i Valnesfjord bor rundt Straumsnes og på Furnes. Kosmo heter den øvre delen av bygda og der er det både barneskole og barnehage.

- Valnesfjord er kjent som en kulturbygd med det årlige arrangementet "Kulturdagen" hvor det i samarbeid med menigheten arrangeres konserter, teater, utstillinger osv.

Soknepresten har vanligvis andakter annenhver onsdag på Helseportsenteret, i tillegg til Røvika aldersheim, som ligger sju km fra Fauske sentrum.

Det holdes gudstjeneste i Valnesfjord kirke annenhver søndag. Gravferd og vielser er varierende.

Knyttet til kirken i Valnesfjord er en hverdags(søndags)skole kalt "Superklubben", en speidergruppe og et husfellesskap.

Det er et godt fungerende prostilag, hvor faglig utvikling og vekt på godt kollegafellesskap og trivsel i tjenesten står i fokus.

Tjenesteboligen med boplikt har til nå vært knyttet til funksjonen som sokneprest i de to soknene Sulitjelma og Valnesfjord med bolig på Fauske. Det er ikke knyttet boplikt til 50% stillingen for samarbeidstiltak for barn og ungdom i prostiet.

Tjenesteboligen for soknepreststillingen er en bolig bygd i 1985 og ligger sentralt til i et rolig villastrøk 3 km fra Fauske sentrum. Avstanden til jernbane er omtrent en km.

Boligen er på ca. 155 kvm, og er en moderne halvannen etasjes enebolig med full kjeller.

I første etasje er det tre soverom, bad som ble pusset opp i 2002 med varmekabler og badekar, toalett, kjøkken, gang og stue.

I andre etasje er det lavere takhøyde hvor det er innredet et større oppholdsrom og mindre boder/soverom. Det er også laget en kontor-krok som egner seg til datarom.

I deler av kjelleren er det innredet kjellerstue med varmekabler i gulvet, samt vaskerom og boder. Garasje er bygd sammen med boligen. Tomta er i underkant av 1 mål og har opparbeidet hage med terrasse.

Den som tilsettes i stillingen med boplikt må følge de bestemmelser som blir truffet om leie og bruk, evt. også flytting av bosted.

Bokmål er målform i skole og kirke.

Det gis tilbud om arbeidsveiledning (ABV).

Kvinner oppfordres til å søke.

Som et rekrutteringstiltak har Sør-Hålogaland bispedømmeråd besluttet å lyse ut soknepreststillinger med en begynnerlønn i ltr. 54. Stillingene lønnes etter Statens regulativ og er plassert i stillingskode 0930 i lønnsstrinn 51-68. I tillegg kommer særlige regulativmessige godtgjøringer. Skyssgodtgjørelse utbetales etter Statens regulativ. Pensjonsinnskudd i Statens Pensjonskasse. For bruken av tjenestebolig svares fradragsregulativets bestemmelser. Personlig egnethet til stillingene vil bli vektlagt.

Den som tilsettes har seks måneders prøvetid.

Nærmere opplysninger om stillingene kan fås ved henvendelse til prosten i Salten prosti, Bjørg Finnbakk, tlf. 75 60 10 80/ 977 12 095 eller ved å ringe Sør-Hålogaland bispedømmekontor på tlf. 75 54 85 50.

Søknad med CV, referanser, bekreftede vitnemål og attester sendes Sør-Hålogaland bispedømmeråd, Tolder Holmers vei 11, 8003 Bodø innen 18. januar 2008.

Se også utlysning på www.kirken.no/sor-haa-logaland. og på www.nav.no.

Sør-Hålogaland bispedømme

Sokneprest i Lofoten prosti med særlig tjenestested i Flakstad sokn og Moskenes sokn.

Kirken i Flakstad og Moskenes har stor betydning for befolkningen både i glede og sorg. Gudstjenesteoppmøtet er varierende og derfor arbeides det kontinuerlig med å tilrettelegge gudstjenesten for flere. Dette er en oppgave som prioriteres høyt og det legges vekt på det gode samarbeidet som er med de lokale korene og musikklivet ellers. Dermed er det ofte sang og musikkinnslag i gudstjenestene. I fortsettelsen av dette er det et rikt musikkliv knyttet til kirkene med bl.a. konsertvirksomhet.

Soknepresten leder gudstjenestearbeidet i soknene og har hovedansvaret for dåpsopplæring og konfirmantarbeidet i samarbeid med diakonen og kantorene.

Flakstad sokn ligger i Flakstad kommune (www.flakstad.kommune.no) og Moskenes sokn ligger i Moskenes kommune (www.moskenes.kommune.no). Her er det et rikt kulturliv og et aktivt idrettsmiljø med aktiviteter knyttet til friluftsliv i stedets storslåtte natur.

I soknene er det forordnet til sammen ca 60 gudstjenester, gjennomsnittlig er det 35 begravelser, ca 20 dåp og årets konfirmantkull er 30.

Solhøgda bo- og behandlingssenter og Moskenes behandlingssenter ligger i soknene og betjenes av diakon og sokneprest samt kantor med jevnlig andakter.

Soknepresten sitter i Flakstad og Moskenes menighetsråd samt i Fellesrådene.

Menigheten driver barnarbeid gjennom lørdagsskole på Moskenes, Ramberg og Napp. På Ramberg er det i tillegg misjonsklubb.

På Moskenes er det også en KFUK/KFUM speidergruppe. Det er to misjonsforeninger i soknene som er knyttet til Det Norske Misjonselskap og Den Indre Sjømannsmisjon.

Flakstad sokn har en korskirke i tømmer fra 1780 med plass til ca. 300 mennesker. Moskenes sokn har to kirker; Reine som er en tømret langkirke fra 1891 med plass til ca 200, og Moskenes kirke som er en korskirke i tømmer fra 1821 med plass til ca 200 personer.

Det skal bygges ny tjenestebolig til stillingen på Ramberg i Flakstad. Midlertidig tjenestebolig på Ramberg skaffes.

Den som blir tilsatt må akseptere de bestemmelser som blir truffet om leie og bruk, eventuelt også flytting av bosted.

Som et rekrutteringstiltak har Sør-Hålogaland bispedømmeråd besluttet å lyse ut soknepreststillinger med begynnerlønn i ltr. 54. Stillingen lønnes etter Statens regulativ og er plassert i stillingskode 0930 i ltr. 51-68. I tillegg kommer særlige regulativmessige godtgjøringer. Skyssgodtgjørelse utbetales etter statens regulativ. Pensjonstilskudd i Statens Pensjonskasse. For bruken av tjenestebolig svares fradragsregulativets bestemmelser.

Personlig egnethet i stillingen vil bli vekstlagt. Den som tilsettes har seks måneders prøvetid. Målform i kirke og skole er bokmål. Kvinner oppfordres til å søke.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til prosten i Lofoten, tlf. 75 42 03 60, eller til Sør-Hålogaland bispedømmekontor, tlf. 75 54 85 50.

Søknad med CV, referanser, bekreftede vitnemål og attester sendes Sør-Hålogaland bispedømmeråd, Tolder Holmersvei 11, 8003 innen 18. januar 2008.

Se også utlysning på www.kirken.no/sor-haa-logaland og på www.nav.no

Sør-Hålogaland bispedømme

Sokneprest i Vesterålen prosti med særskilt tjenestested Dverberg sokn og Bjørnskinn sokn.

Vi søker en prest som har evne til å bidra til gode samarbeidsforhold og trivsel, en prest som har engasjement og er kontaktskapende.

Vi ønsker en prest som har lederegenskaper, med evne til å jobbe selvstendig og samtidig i fellesskap med både ansatte og frivillige medarbeidere.

Vi ønsker en prest som kan gå inn i allerede eksisterende arbeidsoppgaver på en god måte.

Menigheten betjenes av sokneprest, kirketjener Dverberg ca 30 %, kirketjener Bjørnskinn og Fornes ca 30 %, samt organist 100 %. I tillegg er følgende stillinger felles med Andenes: Kirkeverge 100 %, menighetsarbeider 100 % (for tiden vakant).

Konfirmantundervisningen har de siste årene hovedsakelig vært lagt til fire hele lørdager fra januar til mai. Samtlige konfirmanter fra hele Andøy er da samlet. Et team av ledere er med på dette.

Barne- og ungdomsarbeidet i Dverberg ledes for tiden av kantoren.

Det er tre institusjoner i menigheten. Alle ligger i Dverberg sokn: Andøy Bo- og Behandlingssenter på Åse, Åsevangen PU på Åse samt Dahletun som ligger på Dverberg.

Presten har regelmessig andakt og gudstjenester på institusjonene. Diakoniutvalget har også tilstelninger for eldre noen ganger i året.

Dverberg og Bjørnskinn sokn utgjør meste parten av Andøy kommune (www.andoy.net). Kommunesenteret ligger på Andenes, her ligger også flyplassen for området. Befolkningen bor hovedsakelig i små bygdesamfunn langs vest og østsiden av Andøy samt et stykke langs vestsiden av Hinnøya. Innbyggertallene er for Dverberg ca 1000 og Bjørnskinn ca 900, hvor de fleste tilhører Den norske Kirke.

Soknepresten sitter i Dverberg og Bjørnskinn menighetsråd. .

Det finnes en baptistmenighet som har egne kirkebygg på Åse og Nordmela. Det er etablert økumenisk samarbeid med den lokale baptistmenighet med bl.a. lovsangskvelder og et gospelkor som organisten i Dverberg leder.

Det finnes også en frikirkemenighet med eget kirkebygg i Forfjord.

De to soknene har tre kirkebygg. Dverberg

kirke fra 1843, Bjørnskinn kirke fra 1885 og Fornes kapell fra 1965. Det holdes årlig ca 26 gudstjenester i hver av soknene hvorav 8 gudstjenester i Fornes kapell. Noen av gudstjenestene legges også til 4-5 andre prekensteder.

I 2006 var det 20 døpte, 22 konfirmanter, 6 vielser og 24 begravelser i soknene.

Innenfor soknene er det fem barneskoler og en ungdomsskole. Nærmeste videregående skole er på Andenes ca 30 km fra Dverberg. Til menighetskontoret er det 2 km.

Andøya har en et flott natur med bratte fjell og store myrområder, og er kanskje mest kjent for sine store multemyrer.

Det er gode veier i hele distriktet. Og mellom Andøy og Hinnøya er det bru og fergefri forbindelse til E-10.

Det er knyttet boplikt til stillingen. Presteboligen ligger 1,5 km utenfor tettstedet Dverberg, har stor hage og fin utsikt over fjorden og ned mot kirken. Boligen er en sveitervilla og ble oppført i 1890. Den har en boflate på 170 kvm. Hovedetasjen inneholder stue, spisestue, kjøkken, hjemmekontor, vaskerom, WC, vindfang og entre. Loftsetasjen inneholder loftstue, fire store soverom, ett lite soverom, bad og WC.

Det er full kjeller under huset.

Som et rekrutteringstiltak har Sør-Hålogaland bispedømmeråd besluttet å lyse ut soknepreststillinger med en begynnerlønn i ltr. 54. Stillingen lønnes etter Statens regulativ og er plassert i lønnskode 0930 i ltr. 54-68. I tillegg kommer særlige regulative godtgjøringer. Skyssgodtgjørelse utbetales etter statens regulativ. Pensjonsinnskudd i Statens Pensjonskasse. For bruken av tjenestebolig svares husleie etter fradragsregulativets bestemmelser. Den som tilsettes må finne seg i de bestemmelser som blir truffet om leie og bruk, eventuelt også flytting av bosted. Den som tilsettes har seks måneders prøvetid.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til Prosten i Vesterålen, Olav Holten, på tlf. 76 16 40 30 eller Sør-Hålogaland bispedømmekontor tlf. 75 54 85 50.

Søknad med CV, referanser, bekreftede vitnemål og attester sendes Sør-Hålogaland bispedømmeråd, Tolder Holmers vei 11, 8003 Bodø innen 18. januar 2008.

Se også utlysning på www.kirken.no / sor-haalogaland og pa www.nav.no.

Returadresse:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av praktikumsrektor Halvor Nordhaug, rektor Vidar L. Haanes, prost Jan Otto Myrseth og kapellan Sunniva Gylver.

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Red. sekr.: Eyolf Berg.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-postadresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

Pris kr. 525,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 650,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemøduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr. 500,- +mva
2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 900,- +mva
3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1500,- +mva
4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1500,- +mva
5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr. 2000,- +mva
6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 2500,- +mva
7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 4000,- +mva

ISSN 0332-5431

